

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

Vývoj podniků a podnikání v regionálním rozvoji Ašska

The conduct of business within the regional development of

Aš and its outskirts

Rostislav Rieger

Cheb 2013

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Vývoj podniků a podnikání v regionálním rozvoji Ašska“

vypracoval samostatně pod odborným dohledem vedoucí bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

V Chebu, dne 27. dubna 2013

.....

podpis autora

Poděkování

Autor by prostřednictvím této stránky rád poděkoval Ing. Kateřině Mičudové, Ph.D., za přínosné rady, jimiž coby vedoucí práce výrazně přispěla k jejímu vypracování. Poděkování si rovněž zaslouží ve výzkumu zúčastnění zástupci podniků, starosta města Aše Mgr. Dalibor Blažek, členové městského zastupitelstva Mgr. Jaroslav Staněk a Václav Ponikelský, respondenti ze strany místních obyvatel a obecně též všichni, kteří jakkoliv přispěli k finální podobě této bakalářské práce.

Obsah

Úvod	7
1 / Představení města Aše	9
1.1 / Základní informace.....	9
1.2 / Geografie	10
1.3 / Správa a vedení města	10
1.4 / Školství.....	10
1.5 / Zdravotnictví a sociální sféra	11
1.6 / Památky a turistické destinace	11
1.7 / Sport.....	12
1.8 / Kultura.....	12
1.9 / Ostatní služby.....	13
2 / Historie podnikání na Ašsku.....	14
2.1 / Počátky města Aše	14
2.2 / Vývoj textilního průmyslu	15
2.2.1 / Zakládání tkalcoven na začátku 19. století.....	16
2.2.2 / Ašsko v letech 1945 – 1948.....	18
2.2.3 / Struktura a organizace textilního průmyslu po roce 1948	19
2.2.4 / Průzkum trhu, vzorování a propagace výrobků.....	19
2.2.5 / Integrace tkalcoven po roce 1965.....	20
2.2.6 / Transformace Textilany po roce 1990.....	21
2.2.7 / Krize textilního průmyslu.....	21
2.3 / Vývoj krajkářského průmyslu	22
2.3.1 / Národní podnik Krajka a jeho zánik.....	23

2.4 / Vývoj pletářského průmyslu.....	23
2.4.1 / Ašské punčochářství.....	23
2.4.2 / Slučování pletáren a vznik národního podniku	26
2.4.3 / Modernizace prostředků a inovace výrobního programu	27
2.4.4 / Zánik akciové společnosti Tosta	28
3 / Současnost podnikání na Ašsku	29
4 / Zhodnocení současné situace	36
4.1 / Pozitivní ohledy	36
4.2 / Negativní ohledy.....	38
5 / Závěr	47
6 / Seznam obrázků.....	51
7 / Seznam použitých symbolů a zkratek.....	52
8 / Seznam použité literatury	53
9 / Seznam příloh.....	54

Úvod

Aš – právě tak zní oficiální jméno města, které se z hlediska vývoje podnikání stalo ústředním tématem této bakalářské práce. Město Aš je v myslích mnoha Čechů zapsáno jako nejzápadnější město České republiky, přičemž touto informací pomyslný výčet znalostí o Ašsku mnohdy začíná i končí. Jen hrstce obyvatel je tak znám příběh oblasti, která v minulosti získala postavení jedné z největších textilních velmocí českého území. Co však vedlo k tomu, že ašský region o svou dominantní pozici přišel? Jaké události ovlivnily místní podniky? Jaká je dnešní situace Ašska nejen z podnikatelského hlediska a kudy by měly vést kroky v rámci budoucího vývoje? Právě těmito tématy se zabývá tato bakalářská práce prostřednictvím rozboru problematiky v pěti větších částech.

První úsek nabídne uvedení ašského regionu v podobě základních informací, jež zahrnují jak geografické údaje, tak oblast správy či kulturní a sociální sféru – na historický vývoj Ašska v oblasti podnikání se pak blíže zaměřuje část druhá, jež nabídne pohled na vývoj Aše od úplných počátků přes pozvolný rozvoj prvních podniků až k fázi průmyslové mocnosti včetně jejího následného úpadku. Minulost podnikání se pak plynule prolne s její současností prostřednictvím třetí kapitoly, v níž je prostor věnován podnikatelským subjektům různorodých odvětví působícím na Ašsku v dnešní době – jednotliví zástupci místního podnikání po stručném představení navazují na předchozí část díky informacím o vývoji podniku a vlastními názory pak přispívají k formování obrazu dnešního Ašska – aby však nedošlo k čistě jednostrannému zobrazení místních poměrů, byly v rámci čtvrté části osloveny i zbývající strany v podobě vedení města a místních obyvatel. Závěrečná pátá část pak nabízí souhrn a vyhodnocení získaných výsledků včetně vlastních poznatků a návrhů pro zlepšení dané situace.

Pro vypracování bakalářské práce autor, jenž v Aši žije již přes 20 let, využívá jak obecných znalostí regionu, tak externích pramenů informací v podobě odborných literárních i elektronických zdrojů. Vzhledem k ryze praktické povaze práce je však značné množství informací získáno vlastní činností autora – cenné informace a názory ze strany zástupců podniků byly poskytnuty prostřednictvím osobních schůzek spojených s diskusí nad tématy speciálně vytvořeného dotazníku, s osobním

rozhovorem rovněž souhlasil starosta města, Mgr. Dalibor Blažek, i členové městského zastupitelstva, Mgr. Jaroslav Staněk a Václav Ponikelský – o názory a stanoviska místních obyvatel byl pak výzkum rozšířen prostřednictvím webového formuláře.

Konkrétním cílem práce je identifikace a analýza klíčových aspektů ovlivňujících podniky a podnikání v ašském regionu, v obecném měřítku by pak práce měla sloužit jako zpětná vazba pro město samotné – ne coby univerzální řešení, které by nabízelo přesný postup pro zlepšení všech lokálních problematických aspektů, ale především jako zprostředkovatel komunikace mezi jednotlivými stranami v podobě vedení města, zástupců místního podnikání a obyvatelstva. Právě komunikace často představuje nemalou překážku, která brání efektivnímu řešení různorodých problémů – tato bakalářská práce se pak pokouší prostřednictvím vyhodnocení různých stanovisek a názorů zúčastněných stran pomoci tuto pomyslnou bariéru odstranit a to nejen v rámci zlepšení situace místního podnikání, ale rovněž celého Ašska.

1 / Představení města Aše

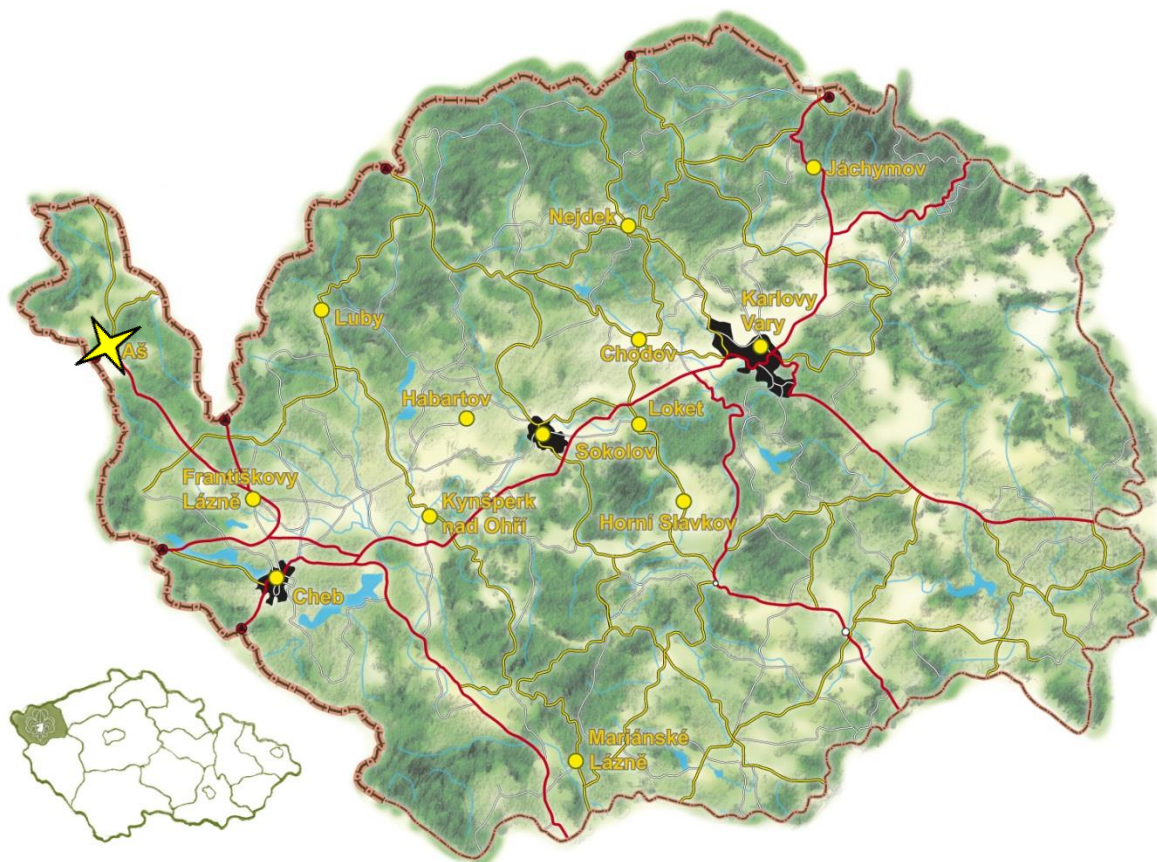
První kapitola nabízí uvedení do problematiky prostřednictvím základních údajů o ašské oblasti, jež zahrnují informace v oblastech geografie, městské správy či např. školství a kultury.

1.1 / Základní informace

Město Aš se nachází v nejzápadnější části České republiky (ČR) coby součást Karlovarského kraje v okrese Cheb. Oblast Ašského výběžku, v němž je město položeno, pak přímo hraničí se sousedním Německem.

Počet obyvatel města Aše k 01.01.2012 dle dostupných údajů Českého statistického úřadu činil 13 054. [7]

Obr. č. 1 – Poloha města Aše v rámci Karlovarského kraje

Zdroj: *krks.skauting.cz*, 2012

1.2 / Geografie

Město Aš se nalézá v oblasti geomorfologického celku Smrčiny, jehož součástí je i Ašská Vrchovina s vrchem Háj, který se svými 758 metry nad mořem představuje nejvyšší bod v okolí.

Aš je často označována jako město zeleně – tento přívlastek město získalo díky velké rozmanitosti okolní přírody, jejíž poškození je díky několikaleté nepřístupnosti v oblasti hraničního pásma minimální. O velmi zachovalém stavu okolní krajiny bohaté především na rozmanitý lesní porost a nespočet parků též svědčí výskyt několika chráněných druhů organismů a rovněž maloplošná chráněná území, jejichž vznik byl spojen s přijetím zákona 114/1992 Sb. o ochraně přírody.

V rámci geografie se k ašské oblasti váže i několik zeměpisných kuriozit – mimo titul města s nejkratším českým názvem drží Ašský výběžek i rekordy pro nejzápadněji položené město a vůbec nejzápadnější bod České republiky, jímž je dle informací ministerstva vnitra místo nedaleko Trojmezí protínajícího hranice Česka, Bavorska a Saska. Zcela přesnou lokalitu nejzápadnějšího místa pak udávají zeměpisné souřadnice: 50° 15' 08,64819'' severní šířky a 12° 05' 26,12779'' východní délky. [9]

1.3 / Správa a vedení města

Vedení města Aš je reprezentováno Mgr. Daliborem Blažkem, jenž funkci starosty vykonává již od roku 2000, kdy došlo k jeho zvolení. Mimo tento post je též spolu s místostarostou Ing. Pavlem Klepáčkem jedním ze 7 členů Rady města Aše a společně s 22 dalšími občany členem městského zastupitelstva. Rozsah správy těchto orgánů se pak netýká čistě jen města Aše, ale rovněž všech přidružených obcí (Dolní Paseky, Doubrava, Horní Paseky, Kopaniny, Mokřiny, Nebesa, Nový Žďár a Verněřov) a díky statusu obce s rozšířenou působností též Hazlova, Krásné, Hranic a Podhradí. [5]

1.4 / Školství

Vzdělávací funkci ve městě zajišťuje hned několik typů škol – mimo pěti mateřských se v Aši vyskytují též tři školy základní, své zastoupení na základním stupni zde má i

škola umělecká a též praktická. Oblast středního školství pak po zániku Střední průmyslové školy textilní zastupuje Gymnázium a střední odborná škola – osmileté gymnázium se mimo všeobecné zaměření orientuje především na výuku jazyků, střední škola pak nabízí studijní programy zaměřené na informační technologie či ekonomiku a podnikání.

1.5 / Zdravotnictví a sociální sféra

Město Aš po dlouhá léta nabízelo zdravotnickou péči prostřednictvím místní nemocnice, jež však byla s příchodem nového milénia zavřena. Její prostory byly pak roku 2002 prodány firmě Carvac s. r. o., jež coby soukromá léčebna dlouhodobě nemocných chtěla oblast své působnosti v rámci ošetrovatelské a rehabilitační péče po Chebu rozšířit i na Ašsko. Absenci nemocnice, za jejímiž službami se místní obyvatelé musí vypravit nejbližší právě do Chebu, v místní oblasti částečně nahrazuje rychlá záchranná služba – mimo ní se ve městě též nachází několik praktických lékařů pro dospělé i děti a dorost, své služby zde nabízejí i odborní lékaři v rámci gynekologie a porodnictví, zubní péče, chirurgie, ortopedie či např. oční, ušní, nosní, krční a kožní ambulance. Ve městě se též nalézají pětice lékáren, domov pro seniory či dvojice dětských domovů.

1.6 / Památky a turistické destinace

Přestože se ke městu Aš váže bohatá historie, jíž se blíže zabývá druhá část této bakalářské práce, většinu historických památek se nepodařilo dochovat – roku 1960 kvůli požáru město přišlo o jednu z nevýznamnějších pamětihodností v podobě kostelu Nejsvětější Trojice, v následujících letech pak došlo k postupnému stržení většiny historických budov a jejich následnému nahrazení panelovou zástavbou. I přes nepříznivý vývoj minulých let se však na Ašsku najde několik turisticky atraktivních destinací – za zmínku stojí např. katolický kostel svatého Mikuláše, který byl postaven roku 1871, či socha reformátora Martina Luthera z roku 1883. V její blízkosti se pak nachází jak jednoobloukový most z první poloviny 18. století, tak i budova městské radnice, jejíž vznik je spojen s rokem 1773. Návštěvníci města by též neměli

opomenout návštěvu místního muzea, které je známo díky unikátní sbírce více než 25 000 párů rukavic a celostátní evidenci smírčích křížů, které jsou rozesety po okolní oblasti. Tu je pak možné blíže prozkoumat prostřednictvím sítě značených turistických tras či stále rostoucího množství cyklostezek, které cestovatele a turisty spolehlivě dovedou i k Bismarckově rozhledně na vrchu Háj, jež patří mezi nejvýraznější symboly města a turisticky nejvíce vyhledávané destinace – též díky blízkosti sportovního areálu.

1.7 / Sport

V ohledu sportovního vyžití nabízí město Aš poměrně slušný výběr těch nejrůznějších aktivit – mimo několik hřišť uzpůsobených ke hře basketballu či fotbalu se ve městě nacházejí i tenisové kurty, dvojice fitcenter či plavecký bazén se saunou. Zázemí zde najdou i vyznavači extrémních sportů, jež k uvolnění adrenalinu vybízí místní skatepark či motokrosová dráha. Vůbec tu nejvýraznější lokaci pro různorodé fyzické aktivity však představuje sportovní areál pod rozhlednou na vrchu Háj, jehož rozsáhlé prostory nabízejí možnost vyzkoušet si nespočet různých sportů, mezi které patří např. minigolf, florbal, házená, stolní tenis či badminton. Kromě tohoto sportovního areálu, jehož součástí je i horolezecká stěna či rozsáhlá inline dráha, nabízí vrch Háj též lyžařské středisko – díky sjezdovému lyžování a několika dalším běžeckým tratím v okolí tak město Aš poskytuje možnost sportovního vyžití i během zimního období.

1.8 / Kultura

Na poli kulturního dění nabízí město Aš především tradičně konané akce, jichž během roku pořádá hned několik – mezi ty nejvýraznější patří především Den pro město či Letní slavnosti města spojené se stánkovým prodejem a bohatým programem v podobě koncertních i divadelních vystoupení, svou dlouhou tradici zde má i atrakcemi nabitý Den dětí či se stavěním májky spjaté Pálení čarodějnic. Opomenout rovněž nelze tradiční divadelně-hudební festival Ašlerky v režii místního spolku Karel Ašler o. s. či Slavnosti Ašského milíře, jež rok co rok v nedalekém Vernéřově pořádá tzv. SPAM (Sdružení přátel ašského milíře). Mimo několika dalších pravidelně pořádaných akcí do roka však větší možnost kulturního vyžití ve městě dlouhodobě chybí – první výraznější

oslabení kulturního života přineslo zrušení místního kina, které posléze ve výrazně omezené formě fungovalo v provizorních prostorech Ašského kulturního střediska. Činnost místního centra kulturního dění však byla z prodělečných důvodů rovněž ukončena, čímž došlo k výraznému utlumení i v ohledu pořádání divadelních či koncertních představení. Kulturní funkci tak po dlouhou dobu výrazněji zastával jen místní klub Klubíčko, který se kromě pořádání diskoték a tanečních akcí orientoval především na pravidelné pořádání koncertních vystoupení – přestože klub patřil mezi oblíbené cíle v oblasti kultury, o čemž svědčila vysoká návštěvnost především o víkendech a během konání speciálních akcí, byl i jeho provoz ukončen a to z důvodů opakovaných žhářských útoků – po prvních třech se činnost klubu ještě podařilo obnovit, s tím čtvrtým však dle mnohých občanů vyhasla i poslední možnost místního kulturního vyžití.

1.9 / Ostatní služby

V oblasti poskytovaných služeb nabízí město Aš oproti kultuře v mnoha ohledech výrazně širší výběr – na jeho území tak lze pro uspokojení základních potřeb najít prakticky vše potřebné od poboček všeobecných a potravinářských obchodních řetězců přes zástupce gastronomie v podobě několika místních restaurací a hotelů s možností ubytování až po podniky rychlého občerstvení či taneční kluby, kosmetické salony, prodejny a opravy různorodého zboží nebo např. provozovatele taxislužeb či autoškol. Opravy, svoz odpadů a činnosti technického charakteru obstarává místní společnost Ašské služby s. r. o.

Silniční přepravu prostřednictvím pravidelných autobusových spojů nejen v rámci městské dopravy zajišťuje společnost Autobusy Karlovy Vary a. s. České dráhy a. s. pak poskytují možnost železničního spojení na trase Cheb – Františkovy Lázně – Hranice v Čechách. V roce 2013 by navíc díky rekonstrukci mělo po více jak 50 letech dojít ke znovuobnovení železniční linky z Aše do Selbu, resp. z Chebu do Hofu.

2 / Historie podnikání na Ašsku

Druhá z kapitol se blíže zaměřuje na oblast Ašska z hlediska historického vývoje podnikání, který sleduje od úplných počátků přes pozvolný rozkvět až téměř do současnosti, jež je předmětem navazující třetí části.

2.1 / Počátky města Aše

Vývoj Aše a jejího okolí představuje téma, k jehož počátečním fázím dochované historické zdroje nemohou nabídnout dostatek přesných informací kvůli nízkému počtu spolehlivých záznamů – útržky zpráv hovoří o postupném osidlování ašské vrchoviny německými kolonisty v závěru 12. století, kdy došlo k dovršení germanizace Poohří a vzniku potřeby dalšího zemědělského prostoru. V té době přešla ašská oblast coby součást historického Chebska do vlastnictví říšského rodu Štaufů – následně si pak Aš jako místo pro založení svého panství vybral rod Neubergů, kterým byl v blízkém Podhradí založen hrad. Kolonizace tak pokračovala i po dobu 13. a 14. století, kdy po samotném založení Aše též došlo ke vzniku Štítar, Horních a Dolních Pasek, Kopanin, Krásné, Verněřova a Doubravy. [2]

Vůbec první písemné zmínění Aše je pak spjato s rokem 1270, kdy bylo Jindřichem z Plavna potvrzeno předání patronátu ašského kostela řádu německých rytířů – díky nim se hrad Neuberg stal centrem ašské oblasti, která byla již o 11 let později označována jako tržní osada. [2]

Od druhé poloviny 13. století nadále vzrůstal vliv pánů z Neubergu, kteří postupně získávali nadvládu nad územím Ašska, na které si však nároky činili též páni z Plavna, Štaufové z Weidy a především město Cheb – z tohoto důvodu došlo k ozbrojenému střetu, kvůli jehož výsledku byl Konrád z Neubergu přinucen k příslibu poslušnosti Chebu. Roku 1331 pak rod Neubergů dobrovolně poskytl své statky králi Janu Lucemburskému, čímž se Ašsko oficiálně stalo součástí českého území. [4]

Dalším výrazným mezníkem v rámci vývoje Ašska se stává konec 14. století, kdy po smrti Konráda z Neubergu získává prostřednictvím koupě a věna část ašské oblasti šlechtický rod Zedtwitzů, který na přelomu 14. a 15. století tuto oblast ovládl téměř

kompletně a díky obratné politice dokázal své území nejen rozšířit, ale následně jej i udržet až do 19. století. Díky hospodářské síle pramenící z těžby cínu, zakládání cechů a provozování mlýnů či papíren byl rod Zedtwitzů považován za nejmocnější v širokém okolí. [3]

Průběh 16. století, konkrétně pak ve 30. a 40. letech, byl ve znamení náboženských reforem – právě tehdy se v ašské oblasti výrazně projevil vliv sousedního Německa, po jehož vzoru zůstalo Ašsko rovněž protestantské i přes probíhající protireformaci. Právě kvůli ní došlo k zániku církevního patronátu řádu německých rytířů, kterého se posléze ujali sami Zedtwitzové, kteří se z hospodářských důvodů snažili zabránit odchodu luteránů do Saska. 17. století pak pro Aš a přilehlé vesnice představovalo osvobození od berních a veřejných dávek – o toto výsadní postavení v rakouské monarchii pak ašská oblast přišla až v důsledku dlouhých válečných střetů za vlády Marie Terezie, která v roce 1755 ukončila po definitivním zlomení odporu ze strany rodu Zedtwitzů autonomní vývoj Ašska prostřednictvím tzv. Temperamentních bodů – na základě tohoto dokumentu se pak Ašsko kompletně stalo součástí území Čech a celé rakouské říše. [3]

2.2 / Vývoj textilního průmyslu

Pro úplné připojení ašské oblasti k Čechám v roce 1775 přispělo nemalou mírou především pozvolné rozvíjení textilní výroby, jež pramenila ze základních znalostí ručního předení a tkaní ze strany místního venkovského obyvatelstva. Zájem rostl především o různorodé produkty z vlny a lnu, část produkce příze pak oslovila též místní řemeslné tkalce, kteří se jako častí odběratelé v roce 1651 sjednotili v cech. Následný rozvoj zámožské dopravy předešel problému s místní zemědělskou produkcí surovin – nejvíce dováženým artiklem se stala bavlna, v jejímž zpracování vystřídaly tehdejší problematrické kolovraty vůbec první dopřádací stroje. Jejich zavedení je připisováno luteránským emigrantům, kteří na ašské území přišli z důvodů náboženské svobody oproti Rakousku. Ruční výroba byla pak postupem času stále více zastiňována industrializací textilu, v jejímž důsledku došlo k jejímu odsunutí téměř výhradně do domácností drobných živnostníků. [1]

Ke zprůmyslnění ašského textilu přispěla též změna vkusu společnosti, v jejímž rámci se lidové kroje začaly více podobat městskému oblečení. Šátky a přehozy na ramena byly nahrazeny vlněnými kostýmy, pláště a klobouky a v oblékání byla obecně požadována větší pestrost. Po roce 1858 došlo k nahrazování tradičních přírodních barviv (indigo, kořenila, šafrán a jiné) dehtovými, čemuž se přizpůsobila i tkalcovská technika. [1]

Roku 1865 po vybudování plynárny mělo plynové osvětlení vliv na zkrácení pracovní doby a zavedení směnného provozu. Produktivita práce stoupla téměř na dvojnásobek, veškerá volná pracovní síla byla zaměstnána – znemožnění dalšího rozvoje textilního obchodu pak bylo hlavním impulzem pro mechanizaci tkalcoven. Ta však byla negativně ovlivněna nedostatečnou kapacitou dálkového dopravního spojení a nedostatečně propojenou sítí evropských železničních tratí. První mechanické stavy vyšší úrovně byly pak po zprostředkování dopravního spojení dováženy ze Švýcarska a Německa, přičemž Ernst Wunderlich, původem z německého Merana, zavedl na těchto strojích výrobu pestře tkaného bavlněného zboží a polovlněných látek. Ve druhé polovině 19. století byla pak tkaná výroba soustředěna do pěti větších firem, přičemž vedoucí osobností se stal Christian Geipel, jenž navázal na Hofmannovy a Wunderlichovy zkušenosti. Tkalcovna Ernsta Wunderlicha po roce 1845 zcela zanikla, přičemž úplně ožebračený majitel se rozhodl spáchat sebevraždu. [1]

Vůbec první mechanická tkalcovna Ferdinanda Hofmanna odstartovala v tkalcovském oboru průmyslovou revoluci – díky ní došlo v následujících letech ke zvýšení produktivity ašských tkalcoven v ručních i mechanických tkalcovnách. Kolem roku 1965 nastoupila éra automatů, poslední vývojový stupeň tkacích strojů byl pak v Aši zaveden po příchodu roku 1970. [1]

2.2.1 / Zakládání tkalcoven na začátku 19. století

Zakládání tkalcoven a jejich následný rozvoj je pevně spjat s vedoucí úlohou rodiny Geipelů – právě Nikolaus Geipel zavedl v roce 1824 v Aši výrobu bavlněných, polovlněných a polohedvábných přehozových šátků, přičemž ve čtyřicátých letech již vlastnil filiálky ve Vídni i v Praze. Do svého podniku v roce 1845 přibral společníka

Heinricha Mayera a též svého syna Christiana – zapojení nových partnerů přineslo nové nápady, díky nimž podnik trvale vzkvétal. Firma Geipel a Jäger představovala nové výrobní trendy vždy jako první - v roce 1868 tak byla v Aši touto formou zavedena výroba flanelů, která pro podnik představovala získání velkého množství zakázek. Díky včasné reakci na nastupující módní styl, který uspokojoval poptávku po městském oblečení výrobou pestře tkaného bavlněného zboží pro dámy a polovlněným sortimentem pro pánské obleky, dosáhla firma velmi rychlého vzrůstu. Díky němu pak Nikolaus Geipel rozšířil prostory výroby o několik usedlostí a pozemků v oblasti Ašského potoka, neb voda představovala nezbytný prvek pro rozvoj textilního podnikání. Vydatnost těchto zdrojů v Aši byla po dlouhou dobu odvislá od dešťových srážek, kvůli jejichž nedostatku ašské závody mnohdy trpěly nedostatkem vody. Díky iniciativě Gustava Geipela se pak místní podnikatelé rozhodli pro financování stavby vodovodu s vodárnou coby stálých rezerv vody. [1]

Firma Christian Geipel se zapojila i při organizování požární ochrany, ve které se osobně angažovali i majitelé. Roku 1870 založil Christian Geipel první závodní dobrovolný požární sbor a nechal v areálu své továrny zřídit požární zbrojnici. Roku 1898 byla z podnětu Geipelů založena elektrárenská společnost, jež měla za úkol dodávat elektrický proud továrnám a domácnostem v Aši. Roku 1911 došlo k rozšíření této elektrárny do tzv. Přespolní elektrické centrály pro Aš a okolí. V roce 1873 na světové výstavě ve Vídni získala firma za vynikající zásluhy čestný diplom, Christian Geipel byl pak rakouským císařem jmenován rytířem řádu císaře Františka Josefa. Roku 1877 se společník Jäger rozhodl společnost opustit, a tak byla firma v obchodním rejstříku zapsána jako Christian Geipel a syn, továrny na vlněné dámské ošacení, kostýmy a pláště v Aši. Téhož roku nastoupil do vedení podniku starší syn Christiana Geipela Gustav, který zvýšil výrobu tkalcoven zavedením modernějších dvouhřídelových, tzv. anglických stavů a tím celkově zvýšil výnos vloženého kapitálu. Od roku 1897 se pak věnoval charitativní činnosti, díky níž např. prosadil domovy pro přestárlé tkalce v Hranicích a v Aši, které sám taktéž zčásti financoval. Rovněž přispěl ke zřízení lesoparků v okolí Aše a podílel se též na založení společnosti, která pro město odkoupila průmyslový vodovod. Gustava Geipela ve vedení firmy pak nahradil roku 1897 jeho mladší bratr Christian Geipel, který dokončil rozvoj podniku. První světová

válka však přinesla první stagnaci podniku. Po jejím skončení se věnoval komunální politice a díky svému působení byl roku 1920 zvolen starostou města Aše. Vedení podniku pak předal prokuristovi Eduardu Irgangovi, který ve vedení podniku zůstal až do roku 1945. Během druhé světové války se výroba zaměřila na strojírenské součástky pro válečnou výrobu a rovněž oděvní tkaniny pro vojenský i civilní sektor, přičemž v posledním roce války došlo k zastavení této výrobní činnosti. [1]

2.2.2 / Ašsko v letech 1945 – 1948

Po osvobození ašského výběžku americkou III. armádou generála Pattona přicházel na území Ašska v létě roku 1945 v rámci dosídlování stále rostoucí počet dalších posídlenců. Pod tímto tlakem se správní komise zaměřily na rychlou obnovu hospodářství v podobě textilní výroby. Do dvou desítek největších ašských podniků dosadil na návrh ministra průmyslu národní správce Zemský národní výbor. V červenci pak začalo přidělování obchodů, dílen a menších živností do národní správy. Zlepšení dopravních podmínek posílilo příliv nových obyvatel a rovněž umožnilo zahájení výroby v místních podnicích. Do konce roku 1945 se pomalu rozjížděly závody, které si podařilo zachránit kvalitnější stroje. Chaotickou situaci prvních poválečných měsíců pak zásadně změnily dekrety presidenta republiky o konfiskaci nepřátelského majetku a znárodnovací dekret. V této etapě znárodnění byl v Aši založen národní podnik Továrny stávkového zboží, do kterého bylo začleněno 15 bývalých výrobců pleteného a stávkového zboží a rukavic – z výrobců dámského a pánského svrchního ošacení splnil podmínku znárodnění podle dekretu z roku 1945 jen závod Christiana Geipela s filiálkou v Doubravě, a tak byl začleněn do národního podniku České vlnářské závody Liberec (se zpětnou platností i další závody dle zákona z roku 1948), přičemž továrny ostatních ašských výrobců svrchního ošacení zůstaly v majetku fondu národní obnovy. Obdobným způsobem postupovalo ministerstvo průmyslu v případě krajek a tylů do Továren stávkového zboží (Tosta). Od července 1945 se pak první dosídlenci rekrutovali z blízkého vnitrozemí, nejčastěji z oblasti Plzeňska. Počátkem roku 1946 na území Aše přijížděly transporty osídlenců ze Slovenska, které byly směřovány převážně do vesnic, malá část z nich nastoupila do továren v okolí Aše. Po zahájení odsunu německého obyvatelstva dosídlenci nepokryli všechna pracovní místa, a tak vedení

závodů řešilo situaci uzavíráním menších nebo hůře vybavených továren a převáděním jejich pracovníků do hlavních provozů – neustálý boj s nízkou zaměstnaností byl pak řešen prostřednictvím náborů. [1]

2.2.3 / Struktura a organizace textilního průmyslu po roce 1948

28. dubna roku 1948 došlo ke znárodnění 96% československé průmyslové kapacity, přičemž textilní průmysl byl řízen Československými textilními závody se sídlem v Praze. Do tohoto centrálního společnosti patřilo 45 národních podniků včetně místní Továrny stávkového zboží (Tosta). Národní podnik Ohara byl pak založen 3. října roku 1949. Vedení nových podniků se poté primárně zaměřilo na nábor nových pracovníků, jichž byl v provozech neustále nedostatek. [1]

2.2.4 / Průzkum trhu, vzorování a propagace výrobků

Narůstající poptávka po módním zboží začala být uspokojována až v době vzestupu národního podniku Ohara, jenž musel být nejprve personálně vybaven a zorganizován v ohledu řízení výroby a obnovy režimu vzorování dvou sezón ročně s přípravou dvou nabídkových kolekcí. Zmíněné vzorování se odvíjelo od možností strojního vybavení podniku a potenciálního zájmu odběratelů – od samotných návrhářů se očekávalo přednostní vyvzorování tkaniny z vlastních přízí kvůli velkému nedostatku. K dispozici byly především mykané příze ze závodu v Hranicích a Studánce. Počínaje rokem 1963 se vzorovalo z příze vyrobené z chemických vláken, na něž podnik postupně zaměřoval svou pozornost. Prosazení této komodity na trhu napomohla vůbec první poválečná reklamní kampaň, díky níž došlo k odbourání nedůvěry ze strany obyvatel k umělým materiálům z dob války. Další výrobek, který po roce 1965 představoval jeden hlavních produktů, byla dámská šatovka a později i pánský oblek z příze z viskózové a polyesterové střiže – Tosca. Úspěšnému odbytu napomáhala i skutečnost, že tato tkanina nevyžadovala chemické čištění – snadno ji totiž bylo možné vyprat v pračce, což spotřebitelům výrazně snížilo náklady. [1]

2.2.5 / Integrace tkalcoven po roce 1965

V roce 1965 byla prostřednictvím rozhodnutí vlády zřízena oborová ředitelství, která dokončila mezipodnikovou integraci vlnářských závodů do n. p. Textilana, která byla ukončena v roce 1965. S platností od 01.01.1965 byl pak podepsán delimitační protokol mezi řediteli o začlenění národního podniku Ohara v Aši do národního podniku Textilana jako jeho závod č. 6. Ten byl pak postupem času převeden na výrobu oděvního zboží pro část lidské populace ve věku 15 až 35 let. Nabídka byla průběžně doplňována menším podílem tkanin pro děti školního věku a pro starší dámskou populaci, která vyžadovala decentnější módu v tlumenějších barvách. Za účelem splnění tohoto cíle bylo nezbytné ukončit výrobu tkanin z vlny a po sloučení s Textilanou kompletně převést výrobu šál a šátků do sesterského závodu v Novém Městě pod Smrkem. Strategickým cílem vedení bylo zhromadnění a koncentrace výroby přádelny do provozu ve Studánce, jednotlivých tkalcoven pak do hlavní tkalcovny v Aši, přičemž v Podhradí pak došlo k vybudování úpravny s vlastními sklady a expedicí. K tomu bylo zapotřebí zrušit obě vlnářské přádelny a ponechat jen přádelnu chemických vláken se záměrem přesunutí činnosti tkaní do Aše. Tento úmysl byl posléze sklouben se záměry podniku, realizoval se v postupných fázích a zcela dokončen byl až kolem roku 1994. To však bylo již v době, kdy místní textilní výroba byla obecně v krizi a spěla ke svému zániku. Na podporu prodeje tak zřídil podnik v Praze průmyslovou prodejnu, v jejíž prostorech byla každému závodů poskytnuta vlastní prodejní plocha, přičemž prodejní činnost závodů byla pak rozšířena do všech krajských měst. Závod Aš měl zaregistrovaných hned devět obchodních značek, které zaručovaly deklarovanou kvalitu výrobku. Orientace na zaručované vlastnosti nabízeného zboží potvrzené obchodní značkou se pak ukázala jako velmi výhodná především při nabídce zboží akciové společnosti Centrotex. Závod od roku 1965 plynule zvyšoval svůj vývoz, který svého vrcholu dosáhl v roce 1990, kdy podíl na výrobě činil až 86% a různorodé zboží bylo směrováno do 38 zemí celého světa. [1]

2.2.6 / Transformace Textilany po roce 1990

Akciová společnost Textilana Liberec se transformovala z národního podniku do státního roku 1990, přičemž téhož roku došlo ze strany státu k založení akciové společnosti, v níž až do 28. února 1995 stát coby jediný vlastník držel 100% akcií. S příchodem roku 1994 byla majetková účast státu převedena do Fondu národního majetku České republiky, přičemž 1. dubna roku 1996 došlo k reorganizaci společnosti, v níž poté stát vlastnil 42% akcií, 55% bylo v držení fondů a fyzických osob a zbylá 3% vlastnili drobní akcionáři. Po srpnové valné hromadě vlastnil 50% akcií Centrotex, 30% společnost Expandia a 20% drobní akcionáři. [1]

2.2.7 / Krize textilního průmyslu

Po roce 1965 v tuzemsku došlo k vyrovnání stavů nabídky a poptávky, přičemž na zahraničním trhu se objevil zvýšený zájem o zboží označované jako „per a nos“, jehož výroba se v Ohaře s nástupem nové techniky v tkalcovnách dále rozvíjela. Po okupaci Československa spojeneckými vojsky se však v tuzemsku výrazně projevil nedostatek ašského sortimentu zboží z důvodů horečnatých nákupů sovětských občanů pro své příbuzné v zemích Sovětského svazu. Také spotřeba místního obyvatelstva vlivem psychózy nedostatku a zdražování nepřiměřeně vzrostla. Jako řešení této nepříznivé situace byl vládou zvolen návrat k metodice direktivního řízení, prostřednictvím něhož výrobcům nařídila zvýšit výrobu nedostatkového zboží. Po roce 1972 se pak postupně od těchto striktních zásahů státu do výroby podniků upustilo. Po roce 1975 se v západní Evropě začala projevovat první vlna krize, kterou tamější výrobci řešili přenášením obchodních aktivit do jiného oboru průmyslového podnikání či likvidací svých firem, což závodům umožňovalo vyplňovat vzniklé mezery v trhu. [1]

V rozmezí let 1980 – 1985 však postupně došlo ke změně životního stylu, jež v praxi představovala nejdříve smazání rozdílů mezi nedělním a všedním oblečením, později pak ústup společenského a vycházkového odívání a upřednostňování tzv. oblečení pro volný čas. K ohrožení činnosti závodu zatím nedošlo, pouze byla potřeba vyvíjet vhodné druhy tkanin pro saka a kalhoty a rovněž hledat zajímavé náhradní programy. Již neřešitelná situace však nastala po roce 1995, kdy došlo k nejhlubší recesi v prodeji

zavedeného sortimentu Ohary, jež byla způsobená inflací cen bavlny a lnu a lacinou nabídkou těchto přízí, tkanin i konfekce dovážených do Evropy z Asie. Největší potíže zaznamenali partneři v Německu, kam závod směřoval téměř 40% svého exportu a kde řada místních odběratelů již byla v úpadku nebo končila s podnikatelskou činností. Nově otevíraný vývoz do Kanady a Spojených států se pokusil nepříznivou situaci zlepšit, bohužel však neúspěšně, neb závod v rozmezí let 1992 až 1999 snížil počet zaměstnanců na polovinu a odprodal přebytečné zásoby, stroje, rodinné a panelové domy, internáty a dva rozsáhlé tovární areály. Podnik však nedokázal snížit fixní náklady na nezbytnou úroveň a již dlouhodobě nevytvářel zisk. Veškerou produkci dodávek určených pro vývoz odebírala společnost Centrotex – po její privatizaci se ze společnosti stal zprostředkovatel, který obchody uzavíral na náklady výrobce a tržbu po odečtení své odměny poukázal až ve chvíli, kdy zákazník zaplatil, což často představovalo 6 až 9 měsíců, nehledě na skutečnost, že zákazníci podávali reklamace na zboží za účelem získání času pro zaplacení. Tato klička pak výrobci znemožnila penalizovat odběratele za prodlení při placení. To byla hlavní příčina druhotné platební neschopnosti, která se překlenovala úvěrem, který byl po privatizaci bank výrazně dražší. [1]

2.3 / Vývoj krajkářského průmyslu

Výroba krajek na Ašsku zpočátku představovala okrajovou záležitost, neb výrobky některých tkalcoven do určité míry jejich potřebu nahrazovaly. Roku 1906 byla v Aši založena komanditní společnost pod názvem A. Wagner, továrna na výrobu krajek a tylu v Aši Gustavem Geipelem. Od roku 1910 pak firma po 12 let prosperovala a úspěšně exportovala - v době krize po roce 1922 však hlavní akcionáři A. Wagner a G. Geipel odstoupili z pozice vedení a majoritní podíl akcií tak získala firma Spojené ašské barvírny, akciová společnost v Aši. Firma pak i nadále vyráběla krajky hlavně pro tuzemský trh na výrobu dámského prádla a rukavic. [1]

2.3.1 / Národní podnik Krajka a jeho zánik

Důsledky konfiskace německého majetku a rovněž obě vlny znárodnování v letech 1945 a 1948 znamenaly pro většinu malých podniků na Ašsku naprostý útlum výroby spojený s převedením výrobních strojů do vnitrozemí a na Slovensko. Úsilí místních orgánů o zachování tradiční výroby vedlo k vytvoření národního podniku Krajka v Kraslicích. Základem nově vytvořeného podniku byl kromě i jiných znárodněných závodů též Fischer a syn – výroba tylů a krajek v Aši. Až do roku 1956 se podnik postupně zvětšoval a narůstal tak i výrobní sortiment. Závod zaměstnával velký počet domácích dělníků zaměřených hlavně na výrobu krajek - postupně však tato práce byla nahrazována novou technikou či odklonem od pracovního sortimentu, přičemž po roce 1960 již domácí práci nevyužíval. Závod plynule zvyšoval objem své výroby i celkový odbyt a to dokonce i v době velkých společenských změn spojených s rokem 1989. Následující léta se však nijak nelišila od osudu ostatních textilních výrobců. Privatizace bank a následné zvýšení úroků z úvěrů, dovozní přírážka, ztráta trhů v zahraničí a inflace levného asijského zboží znamenala zánik tradiční textilní výroby na Ašsku. [1]

2.4 / Vývoj pletářského průmyslu

Rozvoj výroby pleteného zboží byl umožněn zaváděním punčochových plochých zatažných stávků. Tento speciální prvek vynalezený teprve roku 1589 Williamem Leem v Calvertonu se z počátku v Anglii setkal s malým pochopením. Na podnět krále Jindřicha IV. se proto Lee vydal do Francie, kde výrazný rozkvět punčochářství na sebe nenechal dlouho čekat. [1]

2.4.1 / Ašské punčochářství

Do ašské oblasti se punčochářství rozšířilo pravděpodobně z území saského Vogtlandu na samém počátku 18. Století, přičemž k založení vůbec prvního ašského cechu punčochářů došlo 1. července 1744. Díky podpoře Marie Terezie a Josefa II. v ohledu bavlnářského průmyslu se punčochářství také v ašském regionu zanedlouho stalo vedle tkaní šátků velmi výnosným řemeslem. Na Ašsku byly tehdy vyráběny nejen punčochy

z bavlny, vlny, lněné příze či později z hedvábí, ale taktéž čepice, spací čepice, podvlékačky či např. vesty a rukavice. V době panování Marie Terezie patřilo ašské punčochářské zboží k nejvyhledávanějšímu z celé rakousko-uherské monarchie a pro svou kvalitu bylo dodáváno i přímo vídeňskému dvoru – významnost tohoto odvětví též potvrdil císař František, jenž se o ašském punčochářství zmínil roku 1810 ve svém cestovním deníku. Počátkem 19. století došlo ke spojení dvou punčochářů, Petzolda ze Zeulenrody a mladého Friedricha Wunderlicha z Aše, kteří společně založili místní firmu, jíž se během let podařilo vypracovat mezi ty vůbec nejvýraznější. Ve třicátých letech však ašské pletářství, stejně jako tkaní šátků, narazilo na první výraznější problém – po zavedení nového způsobu oblékání totiž vymizely kroje a s nimi i dlouhé červené, modré a černé punčochy, které venkované často nosili v kombinaci právě s kroji. Právě v tomto nepříznivém období se četní mistři punčochářského cechu vzdali produkce na vlastní účet a začali se věnovat práci ve mzdě pro nákladníky. Staré ašské pletářství i nadále vyrábělo velmi kvalitní zboží, u něhož bylo roztržení prakticky vyloučené, neb oblasti špičky, chodidel a pat byly u punčoch místní výroby až čtyřnásobně zesílené – též díky tomu zažívalo ašské punčochářství v 19. století dobu rozkvětu, přičemž odbyt punčochového zboží byl kolem roku 1850 velice vysoký. [1]

Přestože ašští punčocháři po dlouhou dobu zůstávali v ohledu výrobního procesu věrní plochým zatažným stávkům, i oni po vzoru okolních zemí nakonec přešli v rámci modernizace výroby k okrouhlému stávku. Jeho první tři typy byly na Ašsku představeny roku 1850 Adamem Thomou a jeho syny, přičemž jejich následné zavedení bylo spojeno se vznikem pletářské konfekce. Vůbec první šicí stroj v Aši byl pak postaven kolem roku 1857. Punčochy vyráběné z úpletu prostřednictvím francouzského typu stávku však byly nekvalitní, neboť při konfekčním zpracování vznikl silný, zřetelný šev, přičemž pata včetně špičky nebyla zesílena. Tento typ punčoch však byl mnohem levnější, a tak došlo k boji mezi dražším, kvalitním produktem a levným hromadným výrobkem. Situaci pak ovlivnila bavlnářská krize vzniklá v době severoamerické občanské války mezi lety 1861 a 1865, která odvětví punčochářství citelně poškodila - v roce 1864 totiž nebyla kvalitní příze pro zpracování na plochých zatažných stávcích již k dispozici. Kvůli tomuto nedostatku suroviny došlo k výraznému omezení výroby, kvůli němuž celá řada pletářů punčoch přišla o své

zaměstnání - punčocháři tak byli nuceni hledat pracovní nabídky v rozkvétajícím ašském tkalcovském průmyslu, začátkem sedmdesátých let však došlo k opětovnému rozvoji ašského pletářství díky rozšíření výroby stříhaného a konfekčního zboží. Na velmi rychlém rozkvětu pletářské výroby se sice též podílelo i pletení punčoch, hlavní zásluhu na něm však mělo novější odvětví v podobě výroby pletenin pro zhotovení částí oděvu, zejména pak prádla. V sedmdesátých letech se z úpletů zhotovovalo především štrukové prádlo, jež bylo dodáváno téměř výhradně vojenské správě, počátek let osmdesátých byl spojen s prvními pokusy o výrobu nového trikotového spodního prádla dle soustavy Dr. Jägera. V průběhu osmdesátých let byl pak vynalezen česací stroj a krátce před rokem 1890 se Aš jako první ujala výroby výplňkových úpletů, ze kterých se v konfekcích šilo zimní prádlo, jež si rázem vydobylo první pozici mezi výrobky okrouhlého stávku. [1]

Koncem 19. století pak došlo k rychlému rozmachu tovární výroby, díky němuž na přelomu století došlo na území Ašska ke vzniku řady nových firem – v roce 1906 jich zde bylo 16 se zaměřením na pletené a stávkové zboží, další 3 nabízely orientaci na látkové a pletené rukavice. Koncem 19. a v průběhu 20. století se pletářská výroba podařilo rozšířit natolik, že dosáhla úrovně tkalcovské výroby. Tento výrazný postup byl zásluhou především rozšiřování výrobního sortimentu o nové druhy pletených výrobků a rovněž modernizace strojního vybavení, které bylo prakticky neustále doplňováno o nově vynalezená zařízení. Rozvoj pletářské výroby pak pokračoval až do začátku první světové války, s jejímž příchodem došlo ke značnému omezení z důvodů nemožnosti vývozu, nedostatku potřebného materiálu a též velké nezaměstnanosti trvající až do roku 1921, kdy továrny opět začaly pracovat v plném rozsahu. Slibný rozvoj výroby pletených výrobků, především pak rukavic, umožnil rozšíření působnosti nejen stávajících podniků, ale taktéž více než 20 nových stávkáren a pletáren, 2 nových rukavičkářských firem a celé řady domácích pletářů a stávkařů, kteří pro některé firmy úplety vyráběli. V roce 1929 však oblast zasáhla světová hospodářská krize, jejíž dopady měly za následek omezení výroby mnoha podniků. Po vzestupu nacismu v Německu přesunula řada zahraničních zákazníků své objednávky na území ČSR, kde i přes celkově vysokou nezaměstnanost ašské pletářské závody pracovaly na 3 směny, přičemž nezaměstnaní byli bezplatně přeškolení na tkalce, pletaře a rukavičkáře.

Následné připojení Rakouska a obsazení území Sudet Německem v roce 1938 přineslo textilnímu průmyslu výrazné ztráty v ohledu objednávek, ale též pracovních sil – kvůli odchodu mužů na frontu tak byly v textilní výrobě zaměstnány převážně ženy. V mnoha závodech pak byla zavedena výroba vojenského charakteru, kvůli níž řada menším firem zaniklo. Přestože již nebyla k dispozici bavlna a zpracovávána byla převážně pouze umělá celulózová vlákna a hedvábí, zůstal celý sortiment pletených výrobků prakticky v celém svém rozsahu zachován. [1]

2.4.2 / Slučování pletáren a vznik národního podniku

Během druhé poloviny roku 1945 byli fondem národního majetku do pletářských podniků zahrnuti národní správci. V továrnách, které byly uvedeny do provozu, pracovali takřka výhradně němečtí zaměstnanci, přičemž hlavním úkolem v té době bylo obnovení výroby. Zásadní proměnu ašského textilního průmyslu přineslo znárodnění textilních závodů s více jak 400 zaměstnanci na základě dekretu prezidenta republiky z 24. října roku 1945. Na jeho základě byl založen národní podnik Továrny stávkového zboží se sídlem v Aši. Podle zřizovací listiny bylo do tohoto podniku začleněno sedm firem. Každý z podniků byl výrobně samostatný a měl vlastní surovinovou a odbytovou základnu. Závody s předválečným počtem zaměstnanců nižším než 400 byly rozděleny do tří klasifikačních skupin: skupina A zůstávala v provozu, skupina B byla dočasně uzavřena, resp. určena k reorganizaci, skupina C byla určena k likvidaci. Čeští zaměstnanci byli v mnoha vybraných závodech zastoupeni jen 10%. Začátkem března 1946 byl pak zahájen pravidelný odsun německého obyvatelstva. V této situaci se proto uvažovalo o redukci textilního průmyslu v ašské oblasti. Udržení výroby měla zprostředkovat koncentrace výroby, která by umožnila zachování výroby hlavního vývozního artiklu Ašska v podobě látkových rukavic, v jejichž rámci Ašsko po vyloučení německé konkurence představovalo jediného významnějšího výrobce v Evropě. Hlavním záměrem tak bylo obnovení odbytu do USA a evropských trhů pro podšívkové rukavice. Výroba pleteného zboží byla chápána jako základna rukavičkářského průmyslu. Přestože již od ledna 1946 začaly přicházet první transporty osídlenců ze Slovenska a skupin českých a slovenských reemigrantů z Rumunska a dalších evropských států, byl úbytek

pracovních sil po zahájení odsunu stále výraznější. Národní podnik proto navrhl přeřadit 6 konfiskovaných pletářských firem z kategorie A do kategorie C, přičemž došlo k uvolnění pracovníků ve prospěch dalších textilních závodů Ašska. Plnění hlavního požadavku dvouletého plánu bylo pak možné dosáhnout jen reorganizací výroby, v jejímž ohledu koncepce počítala s vytvořením 4 výrobně specializovaných center. [1]

Počátkem roku 1948 měl n. p. Továrny stávkového zboží již 29 závodů na Ašsku, Plesensku, Vejprtsku, Teplicku a mimo ně též nově otevřené konfekce v jihozápadních Čechách. Vyhláškou z 18. září roku 1948 byl změněn název podniku na Tosta, továrny stávkového zboží, národní podnik. Od 1. října 1948 pak došlo k zahájení výroby dle nového organizačního členění v pěti základních závodech. Reorganizace a koncentrace pletářských podniků byla dokončena na začátku roku 1950. Výrobní program se v té době ustálil na výrobu bavlněného a umělohedvábného dámského a pánského prádla, sportovního ošacení (tepláků) a látkových a pletených rukavic. Výroba pletených rukavic, která byla od roku 1951 postupně soustředována do Chebu, byla s počátkem roku 1955 předána nově zřízenému výrobní družstvu Chebana. [1]

V roce 1959 zřizuje n. p. Tosta technický závod, ve kterém byly vyráběny náhradní díly pro tzv. mrtvé typy strojů a současně prováděny veškeré opravy textilních strojů. K prvnímu dubnu roku 1958 byly zřízeny výrobně hospodářské jednotky (VHJ), v jejichž rámci se Tosta stává součástí Sdružení podniků pletářského průmyslu. Během druhé poloviny 50. let se vlivem poptávky a módy změnil i sortiment konfekční výroby. Teplákové výrobky byly doplněny o kalhoty pérovkového střihu, bundy pak byly rozšířeny zdrhovadly a různobarevnými sedly, pro které byl poté zaveden i potisk. Klasické bavlněné simplexové rukavice byly v roce 1955 doplněny rukavicemi silonovými a hladkými s výšivkou, barevným potiskem či leptem. [1]

2.4.3 / Modernizace prostředků a inovace výrobního programu

Vývoj 60. let byl spojen s počátkem modernizace již značně zastaralého strojového parku a především se snahou o koncentraci prvovýroby v Aši a přenesení konfekční výroby do závodů mimo území Aše. V tomto ohledu tak byla zřízena stříhárna konfekce prádla, do provozu byla uvedena i nově postavená konfekce rukavic, komplex Přádělny

byl pak přebudován na osnovní stávkárnu. V těchto letech také trvale narůstal počet pracovníků, přestože se podnik potýkal s problémy v podobě fluktuace zejména mladých lidí. Ve druhé polovině 60. let byl postupně stále větší důraz kladen na konkrétní požadavky zákazníků a též reklamu. Již v roce 1963 byla rozšířena kolekce teplákových výrobků, v roce 1964 byly módní dámské polyamidové gaufrované rukavice oceněny zlatou medailí. V dalších letech dodával podnik Tosta na trh dámská kombiné s velkoplošným tiskem, polyamidové dámské pracovní šaty a zástěry, plisované halenky a též velký počet druhů dámských módních rukavic – značka podniku Tosta se tak stala výrazným pojmem, a tak i v dalších letech investiční činnost dále pokračovala. V roce 1973 byla otevřena nová barevna osazená převážně novými moderními stroji, přičemž modernizace šicích strojů se dočkaly i konfekce. V té době byl technický závod již i výrobcem textilních strojů. Skladba výroby se však během let výrazně změnila - vzhledem k výraznému poklesu zájmu o denní dámské prádlo začal podnik v roce 1976 vyrábět polyesterové potištěné záclony a stále více se zaměřoval na zdokonalování výroby teplákových souprav. Ve výrobě textilních rukavic se stále více vytrácely módní rukavice, jež postupně svým zastoupením nahradily téměř kompletně rukavice pracovní a pro zdravotnictví. [1]

2.4.4 / Zánik akciové společnosti Tosta

K 01.07.1989 se stal národní podnik Tosta státním podnikem a od 01.05.1992 akciovou společností. Ze svazku závodů pak došlo k osamostatnění na pouhou dvojici, jejíž počet zaměstnanců výrazně klesal. Začátkem srpna roku 1996 pak dochází ke vzniku firmy Tostex s. r. o., jejíž součástí se stala konfekce rukavic. Ve stejné době došlo k ukončení provozu barevny i úpravny, posléze pak i celé společnosti Tosta – ta prvního července roku 1997 přešla do stádia likvidace a se zrušením většiny svých poboček zanechala podnik Tostex s. r. o. jako jeden ze svých posledních závodů. [1]

Kudy pak pokračoval vývoj nejen tohoto podniku, ale i řady dalších subjektů podnikání v rámci Ašska, blíže zobrazuje následující kapitola, v níž minulost podniků naváže na její současnou podobu.

3 / Současnost podnikání na Ašsku

Minulost podnikání v ašském regionu, o níž blíže pojednávala předcházející kapitola, nyní plynule přejde do svého aktuálního stavu, který bude popsán a analyzován na základě údajů na Ašsku již dlouhodobě působících podnikatelských subjektů – po úvodním představení poskytuje vedení podniků různých zaměření v rámci zkoumání cenné informace o vývoji od samotných počátků až po přítomnost se zaměřením na události, které jejich působení na Ašsku během let ovlivnily nejvýrazněji.

- **Alonso & Co., s. r. o.**

Společnost Alonso & Co. již několik let působí na poli elektroprůmyslu coby mezičlánek zaměřený na kompletaci a balení elektrických propojek a svorkovnic pro německého dodavatele. Počátky firmy, jež získala jméno po svém zakladateli Alonso Fernandezovi, sahají do roku 2002, kdy na základě příležitosti k realizaci podnikatelského projektu pro německou firmu v podobě zpracování součástek pro elektronické systémy dochází k založení živnosti Alonso Porras Fernandez. Jelikož se jednalo o podnikatelský záměr, který bylo nejprve zapotřebí řádně vyzkoušet, byl v úplném začátku realizován pouhými čtyřmi pracovníky na dílně. Díky poměrně rychlému rozvoji se však počet výrobků postupně rozšířil stejně tak jako počet zaměstnanců – mezníkem ve vývoji se pak stal především projekt domácích prací, jehož zásluhou mohlo dojít ke zpracování několika zakázek najednou díky zapojení externích pracovníků. Na základě více než příznivého vývoje vznikla v roce 2007 společnost Alonso & Co. – následující rok spojený s projevy celosvětové ekonomické krize však představoval výrazné snížení objemu zakázek, v jehož důsledku bylo mnoho pracovníků propuštěno. Pozvolné zlepšování situace přinesl až konec roku 2009, přičemž stabilizaci v rámci počtu objednávek přinesl až rok 2011. Kvůli odlivu kvalifikovaných pracovních sil se však začal zvětšovat počet reklamací, jejichž limit byl opakovaně překročen – přestože se jejich počet podařilo díky speciálním školením a častějším kontrolám snížit na minimum, došlo v roce 2012 k opětovnému poklesu objednávek z důvodů zhoršení situace strojího průmyslu v Německu – závislost na německém dodavateli tak zapříčinila snížení počtu personálu na současnou desítku

zaměstnanců v hlavním pracovním poměru a přibližně 50 domácích pracovníků, což oproti předchozím letům představuje pokles téměř na polovinu.

- **Inter Aritma Aš, spol. s r. o.**

Společnost Inter Aritma se pod vedením Ing. Karla Svobody již jednadvacátým rokem zaměřuje na oblast kovovýroby, obrábění a montážních prací nejen v rámci České republiky, ale též i Německa, Rakouska a Lichtenštejnska. Samotná firma byla založena roku 1992 za účelem pokračování v oboru kovoobrábění po zaniklém státním podniku Aritma, jehož zkušené pracovníky společnost Inter Aritma přejala. V počátcích svého působení se firma zaměřovala na spolupráci s několika firmami ze Selbu, postupem času oblast své působnosti rozšířila díky doplnění o nové technologie zaměřené na obrábění a tvarování hliníku, k jejímuž zavedení došlo roku 1998. Co se však výrazněji rozšířit nepodařilo, je kolektiv pracovníků – z důvodů pozvolného úbytku místní průmyslové výroby plynoucí z rušení odborných učilišť a odlivu mladých lidí z regionu se počet zaměstnanců dlouhodoběji drží na necelých deseti. V současné době se společnost s 8 zaměstnanci orientuje především na pětici větších firem, pro niž opakovaně vyrábí různorodé produkty v sériích na zakázku.

- **Jaroslav Motyčka, nákladní doprava**

Pan Jaroslav Motyčka je místní podnikatel, jehož oblast působnosti je zřejmá již podle názvu zmíněného výše – jde o mezinárodní nákladní dopravu zaměřenou díky výhodné poloze především na Německo, jíž se coby fyzická osoba věnuje již od roku 1992. Po samostatném provozování svého podnikatelského záměru jej díky pozvolnému rozkvětu postupně rozšířil o další vozidla a zaměstnance, jejichž počet se ustálil na čtrnácti. Zlomovým se však stal rok 2004, kdy se vstupem České republiky do Evropské unie na místní trh též vstoupily nadnárodní dopravní společnosti, které ty menší začaly díky výhodnějším podmínkám v podobě svozu postupně vytlačovat. V důsledku tohoto zhoršení situace klesl obrat firmy na čtvrtinu a počet zaměstnanců se snížil na pouhé čtyři. Podnik má v současné době k dispozici 8 nákladních vozidel, které však často

zůstávají nevyužity též kvůli nedostatku místních podniků s vlastní výrobou – lokální firmy zaměřené na zušlechťování různorodých částí výsledných produktů totiž mívají ve většině případů coby prostřední článek výrobního procesu zajištěnou vlastní přepravu. Situaci přepravního podniku též komplikuje nepoměr mezi zažitým cenovým standardem vyžadovaným ze strany zákazníků a rostoucími náklady na přepravu.

- **Jan Ledašil – Fitness studio E. J. L.**

Jan Ledašil je na Ašsku znám především sportovně založené části místního obyvatelstva a to jako certifikovaný instruktor v rámci kondičních a posilovacích tréninků a rovněž coby dlouholetý provozovatel místního fitcentra. Své působení na poli tělovýchovných aktivit započal nejprve v Německu, kde po několik let sbíral zkušenosti jako správce tamějších fitnessklubů, v roce 2004 se pak rozhodl pro otevření vlastního fitcentra v Aši. Díky prosperitě podniku plynoucí z velkého počátečního zájmu se v průběhu následujících let rozběhly plánovací procesy pro rozšíření v podobě vybudování multifunkčního sportcentra v nevyužité budově bývalého kina – zajímavý projekt, který by pomohl oživit nevýrazný střed města, se setkal i s podporou ze strany města, jeho realizaci v roce 2008 však překazilo neposkytnutí úvěru v důsledku ekonomické krize. Ta kromě odstoupení města od projektu (a jeho zaměření na vybudování nového sportovního areálu pod vrchem Háj) představovala první odliv zákazníků – ten druhý, výraznější, přišel koncem roku 2010, kdy byla několika bývalými cvičenci otevřena konkurenční posilovna. Od té doby fitcentrum E. J. L. navštěvuje okolo 50 stálých a přibližně 20 nepravidelných návštěvníků, což představuje pokles návštěvnosti zhruba o polovinu. Konkurence zajisté přispěla ke ztížení již tak nelehké situace neumožňující zaměstnat pomocnou sílu – za hlavní problém komplikující podnikatelský záměr sám provozovatel však považuje především velmi nízkou kupní sílu místních obyvatel, vyšší nájemného, vysoké ceny dodavatelů suplementů v důsledku rozvoje internetového nakupování a především obecnou mentalitu místních lidí, kteří buď u cvičení nevydrží či s ním vůbec nezačnou.

• **Dušan Karika**

Pan Dušan Karika byl v rámci zkoumání vývoje místní podnikatelské činnosti osloven coby zástupce oblasti gastronomie a pohostinské činnosti, jíž se na Ašsku věnuje již od roku 1994. Tohoto roku započal své podnikání prostřednictvím pizzerie Picco, o dva roky později pak rozšířil oblast své působnosti díky vlastnímu podniku v podobě restaurace Ve Dvoře, na jejíž provoz se primárně zaměřil. Postupem času však zájem ze strany návštěvníků začal opadat, kvůli čemuž v roce 1998 došlo nejprve k ukončení činnosti pizzerie, o dva roky později byly pak prodány i prostory restaurace s vidinou přesídlení – novým cílem se stalo Rábí v podobě hotelu Atava, který díky vysoké návštěvnosti plynoucí z turistiky a kulturních akcí v okolí považoval pan Karika z podnikatelského hlediska oproti Aši za ideální – v roce 2006 však nedošlo k prodloužení nájemní smlouvy, které znamenalo návrat a opětovné zaměření své působnosti na Ašsko, tentokrát ve formě vedení hotelu Goethe a otevření malého svačinového bistra. Jeho činnost byla však po 6 letech ukončena z důvodu cenové války s nově otevřenými konkurenčními podniky. Funkci bistra tak zčásti převzal hotel, který však v mnoha ohledech potkává podobný osud – nízký zájem se projevuje jak ze strany místních obyvatel s velmi malou kupní silou, tak ze strany turistů, kteří do města nemíří především z důvodů vybudování multifunkčních obchodních center na hranicích a velmi omezeným možnostem kulturního vyžití.

• **Netcafe Alešovka**

V rámci hostinské činnosti představuje Netcafe Alešovka pro místní obyvatele poměrně stabilní zázemí již přes 10 let, kdy podnik na poli pohostinství funguje – v současné době je tzv. „Alešovka“ provozována Tomášem Lomnickým, který vedení převzal po zakladatelích podniku, kteří se po příchodu nového milénia rozhodli realizovat svou podnikatelskou představu v podobě internetové kavárny inspirované kolejnými kluby. V době, kdy internetové připojení nepředstavovalo standard pro většinu domácností, byl o klub nabízející možnost surfování na internetu ze strany návštěvníků veliký zájem, což potvrdilo jeho rozšíření v roce 2005 o místnost zaniklého sousedního papírnictví. Stále výraznější rozvoj informačních a komunikačních technologií, který postupem času

přinesl možnost připojení k internetu do většiny domácností, však představoval neustále větší nevyužití počítačů, jejichž počet byl v roce 2008 zredukován na čtyři, v roce 2011 dokonce na pouhé dva. O původní exkluzivitu zájem zákazníků výrazně klesl, kvůli čemuž podnik upravil otevírací dobu a zaměřil se primárně na večerní provoz. I ten však dlouhodobě ovlivňuje nízká kupní síla místního obyvatelstva a velký odliv mladých lidí. Roku 2011 pak situaci v pohostinství výrazně zkomplikovala městská vyhláška, která v rámci prevence zvýšené kriminality na Ašsku striktně omezila provoz hostinských podniků ve večerních hodinách.

- **Nostra spol. s r. o.**

Společnost Nostra je na Ašsku proslulá jako jedna z nejdéle působících firem na poli textilní produkce, konkrétně v rámci výroby vzorkových textilií, textilních katalogů a různorodého bytového textilu, již se věnuje již od roku 1991, kdy byla firma coby německo-česká dceřiná společnost firmy N-Kollektionnen založena. Během následujících 3 let firma rozšířila jak okruh svých zaměstnanců, tak pole působnosti díky odkoupení realitní společnosti Motor-servis s. r. o. Další růst podniku přiměl vedení roku 1995 k zakoupení vlastní provozovny v Aši, kde má firma dodnes své sídlo. S odkoupením firmy Textildesign s. r. o. v roce 1997 došlo k dalšímu rozšíření činnosti, jež kromě výroby textilních vzorkovnic, vzorkových ramínek a vyspravování tkanin nově zahrnovala též kolorování a konfekci záclon spojenou s výrobou bytového textilu, v jejichž rámci byla zřízena nová provozovna v Kynšperku nad Ohří. Roku 2000 firma zaměstnávala až 200 zaměstnanců pracujících především na výrobě vzorkových kolekcí a textilních katalogů – v důsledku jejich rozvoje dochází k výraznému útlumu úseku konfekce, které roku 2007 vedlo ke zrušení provozovny v Kynšperku a jejímu nahrazení obdobnou kapacitou v Rotavě, tentokrát však zaměřenou na výrobu vzorkových kolekcí. V roce 2013 však došlo k zavření i této provozovny a snížení počtu zaměstnanců firmy na přibližně 150 v důsledku přetrvávající hospodářské krize, všeobecného poklesu textilní výroby v EU, odlivu místních kvalifikovaných sil a stále silnější konkurence z východní Evropy a Asie, jejíž činnost, mnohdy v oblasti šedé ekonomiky, vedla k ukončení provozu již mnoha místních firem.

- **Tomáš Balšán**

Za účelem pokrytí co největšího spektra místního podnikání byl coby zástupce stavební činnosti osloven i Tomáš Balšán, jenž se samostatně výdělečnému působení věnuje již od roku 1999, kdy došlo k rozpadu původní stavební firmy, v níž zastával post zaměstnance. Od roku 2001 docházelo k pozvolnému rozšiřování vlastního podniku plynoucím především z rostoucího zájmu zákazníků o opravy budov – s příchodem roku 2005 se pak zvýšila i dostupnost stavebních parcel, díky níž se působnost firmy zaměřila především na budování novostaveb. Přestože se firmě od svého založení podařilo díky flexibilnímu a produktivnímu přístupu rozšířit oblast své působnosti i za hranice Karlovarského kraje, není situace ohledně jejího působení v rámci stavební produkce v současné době příznivá – v důsledku nízkých mezd obyvatel a slabé kupní síly došlo k výraznému poklesu zájmu o stavební činnost, která je v současnosti zastoupena téměř výhradně údržbou a opravnými pracemi.

- **Tostex s. r. o.**

Jak již bylo naznačeno v předchozí kapitole, Tostex s. r. o. představuje jeden z mála závodů zaniklé významné firmy Tosta, kterému se podařilo svou činnost v podobě šití rukavic nejrůznějších úpletů udržet nejen v době pádu své mateřské firmy, ale i do současnosti. V době svých počátků v roce 1996 zaměstnávala 380 pracovníků, kteří se mimo výrobu rukavic soustředili též na konfekční ošacení, primárně v podobě sportovního oblečení určeného pro fitcentra. Postupem času však vedení reprezentované Ing. Milanem Fialou pocítilo pokles jak objemu produkce, tak počtu zaměstnanců, v jehož důsledku došlo k postupnému zavření všech tří poboček – jako první svou činnost v roce 2001 ukončila pobočka v Borech u Tachova, v roce 2006 ji poté následovala provozovna zaměřená na výrobu spodního prádla v Chebu, přičemž svému zániku se nevyhnula ani třetí z poboček, jež byla umístěna v Ostrově. Roku 2007 uzavírání pokračovalo ukončením činnosti oddělení konfekce, která kvůli zatížení vysokými náklady byla dlouhodobě ztrátová. Firmě se problémy nevyhnuly ani na pomezí let 2008 a 2009, kdy kvůli špatné situaci automobilového průmyslu došlo k poklesu zakázek až na polovinu a následnému propouštění zaměstnanců, jejichž počet

se snížil na 50. V současné době firma zaměstnává pouhou dvacítku pracovníků z hned několika důvodů – mezi ty nejvýraznější patří nízký odběr ze strany ČR, kdy 90% exportu směřuje do zemí Evropské unie (konkrétně pak především do Německa, Rakouska, Dánska, Belgie či Holandska), a výrazná konkurence z východu, kvůli níž je zájem o vyhotovení kvalitních rukavic určených nejen pro pracovní činnost v nejrůznějších odvětvích stále menší. Problém, který však fungování podniku do budoucna ohrožuje nejvýrazněji, je kvalitní pracovní síla, na jejíž nedostatek si podnik již dlouhodobě stěžuje – kvůli situaci středního školství v regionu je navíc o práci v této tradiční firmě velmi nízký zájem i ze strany mladých pracovníků.

- **ZDM s. r. o.**

V zastoupení místní textilní produkce by v žádném případě neměla chybět společnost ZDM, která na trhu působí již od roku 1990, kdy byla založena Jiřím Dusíkem a Ing. Františkem Malým za účelem poskytnutí pracovních pozic postiženým synům. Malý domácí podnik zaměřený primárně na tisk textilních etiket díky spolupráci s firmami BMW či Willy Maisel GmbH během následujících let rozšířil řady svých pracovníků a z původních prostorů rodinného domu se roku 1995 přestěhoval do objektu v Okružní ulici, kde firma dodnes sídlí. Již krátce po přemístění podnik rozšířil pole své působnosti v podobě orientace na sublimační potisk především v rámci sportovního ošacení. Roku 2003 se pak firma jako jedna z prvních účastnila programu PHARE spojeného s obnovou strojového parku, který přispěl k vybudování současné pozice jedné z největších tiskáren kusového textilu na území České republiky, již potvrzuje např. titul certifikované tiskárny firmy Adidas či vítězství v krajském kole soutěže Vodafone Firma roku z roku 2011. Od této doby, kdy firma zaměstnávala přibližně 150 pracovníků, se však počet zaměstnanců snížil cca o pětinu – tento pokles firma spojuje především s dopady ekonomické krize a dlouhodobým úbytkem kvalifikovaných pracovních sil na Ašsku z důvodů absence příslušných učňovských oborů.

4 / Zhodnocení současné situace

V pořadí čtvrtá kapitola se zaměřuje na posouzení celkové situace ašské oblasti nejen v ohledu podnikání na základě údajů získaných v předchozí části od samotných zástupců místních forem podnikání – aby však nedošlo k jednostrannému zobrazení z pohledu oslovené desítky podnikatelských subjektů, byly v rámci výzkumu přizvány i zbývající strany – o stanoviska starosty města a členů městského zastupitelstva byl výzkum rozšířen díky osobním rozhovorům, názory místních občanů byly získány prostřednictvím speciálního webového formuláře, který vyplnilo 217 respondentů. Díky tomuto komplexnímu pohledu na problematiku pak bylo možné jednotlivé aspekty, které vývoj regionu ovlivňují nejvýrazněji, rozčlenit do příslušných skupin, v nichž byly blíže prozkoumány.

4.1 / Pozitivní ohledy

Poloha

Zeměpisné umístění města Aše a vůbec celého Ašského výběžku považuje naprostá většina oslovených respondentů za absolutně nejsilnější stránku místní oblasti a to hned z několika důvodů – tím nejvíce zmiňovaným byla především blízkost Německa, která kromě dostupnosti vycestování za prací nabízí především široké možnosti v ohledu mezinárodní spolupráce. Město Aš totiž díky svému geografickému umístění představuje jedno z nejlépe napojených českých měst na evropskou dálniční síť.

Příroda a turisticky atraktivní okolí

Jak již bylo zmíněno v samotném úvodu práce, oblast Ašska může mezi své přednosti rovněž zařadit okolní přírodu, jejíž velmi dobrý a zachovalý stav plynoucí z dlouhodobé nedostupnosti v oblasti hraničního pásma přímo vybízí k turistické aktivitě. Přestože i samotné město Aš má díky řadě cyklostezek a sportovišť turistům co nabídnout, je to především jeho blízké okolí, co nabízí celou řadu turisticky atraktivních destinací v podobě historických památek, pramenů či lázní.

Zlepšování obrazu města

Jako velké pozitivum označují místní obyvatelé též dlouhodobou snahu vedení o zlepšení podoby města prostřednictvím budování silničních komunikací, parkovišť, náměstí či sportovních parků – rozsáhlost investice ke zlepšení místních poměrů též roku 2010 potvrdil žebříček měst s největším počtem peněz získaných z evropských dotací na jednoho obyvatele, na němž Aš v celorepublikové konkurenci obsadila slušné dvanácté místo. Od té doby byla proinvestována celá miliarda korun do různorodých projektů zahrnujících např. výstavbu rozsáhlého sportoviště na vrchu Háj, úpravu Hlavní ulice či budování středu města.

Město lidem

Město lidem je jméno nezávislého politického uskupení, jež na území Ašska vzniklo koncem roku 2011 – rovněž však jde o pojmenování webové stránky na sociální síti Facebook věnované místním občanům, jimž je prostřednictvím vkládání příspěvků umožněna přímá komunikace s vedením města. To v zastoupení místního starosty, Mgr. Dalibora Blažka, poskytuje odpověď prakticky ke všem příspěvkům a to obvykle ve velmi krátké době od jejich zveřejnění – obyvatelům Aše se tak dostává poměrně snadná možnost oboustranné komunikace, díky níž lze např. poukázat na místní problém, podat vlastní návrh či se na cokoli zeptat. Snahu a zájem o komunikaci s občany ze strany starosty potvrzuje i téměř 600 uživatelů přihlášených k pravidelnému odebírání nových příspěvků této stránky – velká část z nich pak díky aktivnímu přístupu v ohledu městského vývoje přispěla svým názorem i v rámci problematiky zkoumané v této bakalářské práci. [6]

4.2 / Negativní ohledy

☒ Nízká podpora podnikání

Problém v podobě malé podpory podnikatelských záměrů ze strany vedení města byl zástupci místního podnikání zmiňován nejčastěji – ať už jde o rovinu místní či celkovou. V ohledu té lokální patří k nejkritizovanějším krokům vedení především v minulosti provedené rozhodnutí o postavení dvou poboček potravinářských řetězců do samotného středu města, čímž prakticky došlo k likvidaci drtivé většiny místních drobných obchodníků a prodejců – v současnosti si pak někteří zástupci stěžují na odliv peněz z města plynoucí z nereálných podmínek výběrových řízení orientovaných primárně na nejnižší cenu, kvůli níž jsou pak místní firmy v rámci realizace různorodých projektů nahrazeny cizími společnostmi. V celkovém ohledu Ašska pak patří k nejslabším stránkám dle oslovených subjektů nedostatečné vytváření příznivých podmínek pro potenciální investory, kdy vedení města dlouhodobě upřednostňuje budování různorodých sportovišť, silničních spojení a parků před průmyslovou zónou, která by pro Ašsko v ohledu budoucího ekonomického rozvoje byla výrazně přínosnější.

V rámci problematiky podpory místních firem je však město značně omezeno a to zákonem o zadávání veřejných zakázek, který dle městského vedení v mnoha ohledech znevýhodňuje zadavatele a naopak dává velké možnosti soutěžícím. Ne zřídka se stává, že v rámci rozhodování na základě nejnižší ceny výběrové řízení vyhraje firma, jež úmyslně podhodnotí cenu za účelem získání dané zakázky – na její vyhotovení pak obvykle najme místní subdodavatele, jimž však nezaplatí. Lokální firmy tak nejenže zakázku v první řadě nezískají, ale navíc na ní ještě trátí. Tomuto jednání je však velmi obtížné předejít, neb současná podoba zákona neumožňuje vyloučit (či naopak upřednostnit) danou firmu na základě zkušeností – každé výběrové řízení tak začíná vždy nanovo tak, aby všichni zájemci měli stejné podmínky. I tak se však často stává, že se jednotliví zástupci zúčastněných firem odvolávají či podávají námítky, jejichž mnohdy dlouhé projednávání Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže může mít za následek nejen zdržení projektu, ale i celkové ohrožení jeho realizace plynoucí např. z možné ztráty dotace v závislosti na nesplnění termínu dokončení. Právě zmíněné

dotace, jež pocházejí z fondů Evropské unie, jsou hlavním zdrojem financování naprosté většiny projektů – těch může vedení města pro výběrovou komisi připravit hned několik, o samotném zvolení návrhu, jenž bude realizován, však již nerozhoduje. Zmíněné důvody tak objasňují orientaci především na projekty zvyšující úroveň žití obyvatel a zdánlivé opomíjení tvorby zázemí pro sféru podnikání, jež však dle slov starosty představuje již dlouhodobě jeden z hlavních cílů města – vytváření podmínek pro investory v podobě jak zaměstnavatelů, tak stavitelů je realizováno prostřednictvím investic do rozvoje sítí a infrastruktury, jež by měly vést k zástavbě města a následnému vytvoření pracovních míst – v současné době však město naráží na velmi malý zájem investorů, který je v současnosti též kvůli nedostatku pozemků pro rozvoj průmyslu reprezentován jen dvojicí větších projektů.

Prvním projektem, jehož realizace je plánována již delší dobu, je záměr izraelských investorů ve spojení s developerskou společností BCD Group k vybudování multifunkčního komplexu na okraji Aše. Dle původních plánů by projekt měl obsahovat tři základní části – v té první by mělo dojít k vytvoření oblasti cestovního ruchu, jež by kromě objektů bydlení zahrnovala též kliniku nabízející možnost plastických operací či hotelové centrum s kasinem. Druhý úsek by měl být spojen s průmyslovou zónou pro technologický vývoj, přičemž zaměření třetí části není v současnou chvíli známo – dle původního záměru mělo jít o logistický park, od jehož schválení však město odstoupilo z důvodů vysokého zatížení místních pozemních komunikací a především malého přínosu obrovských halových prostorů pro město v ohledu zaměstnanosti. V současné době by mělo dojít k dokončení přípravy projektu pro územní řízení jeho první etapy – část obyvatel se však na jeho budoucí vývoj začíná dívat poměrně skepticky s ohledem na skutečnost, že k zakoupení pozemků od Hospodářského parku došlo již téměř před osmi lety, během nichž se projekt ve své realizaci nedokázal výrazněji posunout dále.

K řešení problému dlouhodobé absence průmyslové zóny by do budoucna mohl výrazně přispět chystaný projekt developerské společnosti Accolade Reality – té se podařilo podepsat smlouvu o budoucí smlouvě kupní na pozemky ve vlastnictví jak města, tak několika soukromníků. Na prostranství o výměře více než 40 hektarů v oblasti bývalé celnice by pak ráda realizovala svůj záměr v podobě vybudování rozsáhlého průmyslového parku, jenž bude po svém dokončení dlouhodobě pronajímán či prodán

daným investorům – díky výhodné poloze města plynoucí z blízkosti dálnice A93 je zájem očekáván především od výrobních společností se zaměřením na německý trh v oblasti automobilového či strojírenského průmyslu. Samotné budování první části zóny, jež by svou celkovou kapacitou měla dle odhadů pojmout až tisícovku osob, by pak v případě příznivého vývoje mohlo započít ještě v letošním roce.

☒ Kriminalita

Zvýšený výskyt činností v rozporu se zákonem na Ašsku v současnosti představuje jedno z nejvíce zmiňovaných negativ oblasti, jíž v současné době mimo prostituce sužují především dva velké problémy: první z nich představují návykové drogy, jejichž nelegální výroba a distribuce je nejčastěji spojována s místními hernami pod vedením vietnamských majitelů – za ten druhý pak obyvatelé Aše považují krádeže kovů, přepadení a oloupení, jež mají dle jejich názoru na svědomí nejčastěji zástupci sociálně slabých a nepřizpůsobivých občanů, jejichž výskyt ve městě se během posledních let znatelně zvýšil. V závislosti na stále vážnější situaci, kdy si mnozí obyvatelé Aše stěžovali na (ne)činnost policie a vedení města, se nemalá část z nich rozhodla v rámci osobní ochrany obrátit na nově vzniklý místní obchod, který od minulého roku prostřednictvím webových stránek nabízí dovoz různých prostředků sebeobrany právě kvůli stále výraznějším projevům místní kriminality. Přestože dle vyjádření mluvčí městského úřadu došlo v minulém roku ke snížení počtu protiprávných činů oproti roku 2011, stále je problém kriminality obyvateli Aše zmiňován jako jeden z největších a to především ve večerních hodinách – na tuto situaci se vedení města rozhodlo zareagovat speciálním nařízením, o němž se blíže pojednává v následující části.

☒ Městská vyhláška

Dne 15. září roku 2011 vzešla v platnost městská vyhláška, jež na celém území Aše striktně omezuje provozní dobu veškerých pohostinských podniků za účelem prevence vandalizmu a rušení nočního klidu. Proti návrhu se již v samém počátku zvedla značná vlna kritiky označující vyhlášku za diskriminační usnesení omezující svobodu podnikání nejen ze strany samotných provozovatelů, ale též velké části místních

obyvatel – přestože byla vedení města předložena petice, k níž se svým podpisem neváhalo přidat více než 600 občanů, nabyla omezující vyhláška platnosti, v jejímž rámci je konec provozní doby stanoven na 23. hodinu, ve dnech předcházejících dnu pracovního volna a klidu pak na 24. hodinu. Částečné a současně pouze jediné východisko v rámci striktního omezení provozní doby představuje možnost zapojení se do programu Klidné město, díky němuž může příslušný podnik požádat o výjimku – při splnění příslušných podmínek v podobě instalace kamerového systému s 48hodinovým záznamem lze zavírací dobu posunout na druhou hodinu ranní, v případě konání kulturních a jiných akcí pak až na hodinu čtvrtou (za předpokladu, že nenásleduje pracovní den).

Vyhlášku, jež na území Ašska již téměř rok a půl ještě výrazněji limituje už tak omezené možnosti vyžití ve večerních hodinách, však vedení města považuje za přínosnou – opírá se přitom o tvrzení, že míra vandalismu byla výrazně snížena stejně tak jako počet stížností na rušení nočního klidu. Přestože k poklesu četnosti těchto i dalších činů protiprávního jednání mezi lety, jak již bylo zmíněno výše, skutečně došlo, neexistuje žádná oficiální statistika, jež by jednoznačně potvrdila zmíněné zásluhy městské vyhlášky. Otázkou tak i nadále zůstává, zda užitek z ní plynoucí převažuje nad negativy, s nimiž jí spojuje naprostá většina zástupců podnikatelských subjektů i majorita oslovených občanů.

☒ Nedostatek kvalifikovaných pracovních sil

Dlouhodobý nedostatek kvalifikovaných pracovníků v ašském regionu představuje výrazný problém, jehož dopady pocítují především zástupci výrobních podniků. Nízká kvalita pracovní síly na Ašsku je spojena především se současným stavem středního školství, jež od zrušení Střední průmyslové školy textilní nenabízí prakticky žádné technicky orientované studijní programy. Právě ty jsou mnohdy naprosto nezbytným předpokladem pro zájem investorů. Druhý hlavní důvod nedostatku kvalifikovaných pracovních sil představuje dlouhodobý odliv lidí z Ašska plynoucí z přesvědčení, že jim město nemá co nabídnout jak z hlediska vhodných pracovních příležitostí, tak např.

kulturního vyžití – zmíněné důvody navíc výrazně brání motivovat mladé občany odcházející do větších měst za studiem či zaměstnáním k opětovnému návratu.

Problematika nedostatku kvalifikované pracovní síly byla nejčastěji zmiňována v souvislosti s nízkou kupní silou, již se blíže zabývá následující část.

☒ Nízká kupní síla

Nízká úroveň kupní síly místního obyvatelstva představuje vážný problém, na nějž již doplatilo nemalé množství různých podniků a prodejen, které byly z důvodů omezených finančních možností místních obyvatel nuceny ukončit svou činnost. Již delší dobu nechvalně proslulý trend, kdy na území Aše dochází v daných lokalitách k častému zániku nově otevřených podniků, je zapříčiněn nepoměrem mezi velikostmi kupní síly a nájemného – nezájem soukromých majitelů pronajímaných prostorů o oboustranný zisk pak kvůli mnohdy nepřiměřeně vysokým cenám nájmu vede k ukončení činnosti dané formy podnikání. Kvůli zmíněné nerovnosti tak Aš v průběhu let přišla o několik trafik a pohostinských podniků, tetovací salón či např. knihkupectví.

Problematika nízké kupní síly místních obyvatel je spojena především s malým počtem výrobních podniků s vlastním vývojem – jejich početné zastoupení v minulosti totiž nahradil velký zástup zpracovatelských firem, jež působí pouze jako mezičlánek výrobního procesu vedeného externími zadavateli. V naprosté většině případů jde o pracovní úkoly, jež nepatří svým zaměřením mezi odborné – o jejich vypracování se tak starají málo kvalifikovaní pracovníci, kterým zaměstnání v podobné pozici měsíčně přináší poměrně nízký výdělek, s nímž musí adekvátně hospodařit. Výše mezd pak přímo ovlivňuje koupěschopnost místních obyvatel – oba tyto ukazatele se však kvůli zmíněným skutečnostem dlouhodobě drží při své spodní hranici.

☒ Situace středního školství

Situace v rámci středního školství na Ašsku je již delší dobu poměrně napjatá, kdy po zániku Střední průmyslové školy textilní hrozí zrušení i místnímu gymnáziu. Již tak nepříznivou situaci Gymnázia a střední odborné školy Aš pak ještě více zkomplikoval

plán JUDr. Václava Sloupa, radního Karlovarského kraje pro oblast školství, týkající se redukce počtu středních škol v kraji. Toto prohlášení se setkalo s velmi negativními ohlasy široké veřejnosti, která prakticky ihned po zveřejnění záměru začala sbírat podpisy pro petice za odvolání Václava Sloupa z funkce, již by coby bývalý politruk pohraniční strážce a člen KSČM bez jakýchkoli pedagogických zkušeností neměl v žádném případě vykonávat.

Vyhrocenou situaci, již mnozí pokládali za skutečný konec gymnázia, poté částečně zklidnil sám JUDr. Václav Sloup, který po osobní návštěvě v exkluzivním rozhovoru pro lokální webovou televizi MVTV uvedl, že si zrušení školy nedokáže představit. Zároveň však poukázal na nejistou budoucnost gymnázia plynoucí z chystaných legislativních změn pro rok 2014, v jejichž rámci by financování školy, jež se nachází v nevyhovující budově jak z hlediska kapacity, tak celkového stavu, představovalo nemalý problém. Budoucí vývoj středního školství na Ašsku tak i nadále zůstává nejasný, neb pro tuto složitou situaci v současné době neexistuje konkrétní řešení – jeho vytvoření je dle slov radního Sloupa závislé na společném úsilí všech zainteresovaných stran v podobě vedení města, vedení školy a též jejich „spřátelených duší“. [8]

Zájem místních občanů o spolupráci v rámci zachování gymnázia je obrovský, jak dokazují výsledky dotazování, v němž všichni oslovení respondenti považovali udržení školy za nezbytné pro následný vývoj ašského regionu, pro který zastává hned několik funkcí – pravidelné úspěchy jak současných studentů v rámci krajských i celorepublikových soutěží, tak absolventů, kteří považují středoškolskou přípravu ze strany kvalifikovaných kantorů za klíčovou pro přijetí na vysoké školy, svědčí o skutečnosti, že gymnázium již přes 20 let své existence plní na poli vzdělávání nezastupitelnou funkci. Kromě vzdělávací funkce se však angažuje výrazně i v kulturní oblasti např. díky divadelně-hudebnímu festivalu Ašlerky, majálesu, turistickým zájezdům či maturitním plesům, přičemž naprostá většina zmíněných pravidelně pořádaných akcí stojí a padá na zapojení studentů gymnázia. Jeho zrušení by tedy neznamenalo jen konec éry středoškolského vzdělávání, ale též by pro Ašsko představovalo výrazný úbytek na poli kulturního vyžití – v neposlední řadě by pak vlivem nutnosti dojíždění za vzděláním došlo k ještě výraznějšímu odlivu mladých lidí, který již v současné fázi představuje jeden z největších problémů Ašska.

☒ Kulturní život

Dlouhodobá situace na poli kulturního dění představuje dle většiny oslovených občanů výrazný problém. Jak již bylo zmíněno v úvodu, město sice během roku nabízí několik pravidelně konaných akcí, možnost všedního kulturního vyžití však již dlouhou dobu chybí – nízký počet či mnohdy téměř dlouhodobá absence divadelních představení, koncertů a dalších kulturních akcí představují důvody, kvůli nimž se nemalá část obyvatel nezděráhá označit Aš jako „mrtvé město“.

Vážnost situace plynoucí z postupného zániku místního kina, Ašského kulturního střediska i koncertního klubu Klubíčko si uvědomuje i vedení města, které se v ohledu zlepšení dlouhodobě nízké možnosti kulturního vyžití rozhodlo podniknout příslušné kroky v podobě realizace dvou nových projektů.

Jedním z nich je vybudování kulturního centra v prostorech bývalého učňovského střediska státního podniku Aritma – čtyřpatrová budova, jež od zániku firmy zůstala dlouhodobě nevyužita, by tak do budoucna měla najít uplatnění coby multifunkční středisko nabízející široké možnosti kulturního vyžití v podobě koncertů, divadelních a filmových představení, plesů či diskoték a tanečních večírků. Projekt Aritma (či též ArtRitma nebo LaRitma) po úpravě vnitřních prostorů budovy čeká v současné době na oficiální schválení návrhu venkovní fasády, který vedení města vybralo na základě oslovení místních obyvatel na sociální síti Facebook prostřednictvím stránky Město lidem. Dokončení projektu, který se kvůli svému prodražování již dlouhodobě nachází ve fázi přípravy podkladů pro výběrové řízení, se předběžně odhaduje na březen následujícího roku.

Druhým a současně již dokončeným projektem je revitalizace Sadů Míru, jež představují rozsáhlý městský park v centrální části Aše. Prostory sadů, jež zahrnovaly i letní kino, byly v minulosti známy coby významné dějiště většiny kulturních akcí. Status kulturního centra, o nějž městské sady postupem času přišly, by nyní však vedení města chtělo obnovit prostřednictvím projektu Park zážitků - ten kromě vybudování nových cest a dětských hřišť nabídne především obnovu původního amfiteátru v podobě vytvoření částečně zastřešeného hlediště až pro 1500 diváků či vybudování letní kavárny spojené s galerií. Projekt, jehož hlavním cílem je vrácení kulturního života zpět

do středu města, by měl do budoucna nabídnout i řadu kulturních akcí v podobě koncertů či městských slavností nejen ve vlastní režii, ale též ve spolupráci s partnerským městem Bad Elster, které se na revitalizaci Sadů Míru významně podílelo prostřednictvím programu Cíl 3. Slavnostní otevření je naplánováno již na 4. května tohoto roku.

☒ Absence nemocnice

Zrušení městské nemocnice, k němuž došlo v samotném závěru roku 2000, považuje za problém řada občanů, kterým nezbyvá než v ohledu nezbytných nemocničních služeb vyrážet nejbliže do cca 25 kilometrů vzdáleného Chebu. Sám starosta však absenci nemocnice též díky místnímu výskytu nejrůznějších lékařských oddělení nepovažuje za palčivý problém – ten dle něj představuje především absence příslušných lékařů ve službách rychlé záchranné služby. Velkou část úkonů sice může obstarat přímo střední zdravotnický personál, rozhodně však svým rozsahem působnosti nemůže pokrýt všechny – v rámci speciálních služeb zdravotnického charakteru je tak nezbytná účast lékaře záchranné služby z Chebu. Jeho zapojení je však mnohdy omezeno, neb je jediným lékařem nejen pro oblast Ašska, ale i celého Chebska. V ohledu řešení tohoto problému však město nemůže podniknout příslušné kroky – zřizovatelem rychlé záchranné služby je totiž Karlovarský kraj, jehož vedení si na nedostatek lékařů stěžuje již dlouhodobě. Částečné zlepšení situace by mohlo přinést zapojení záchranné služby z nedalekého německého města Selb, pro jejíž budoucí možnost působení na Ašsku již byly dle starosty podniknuty první kroky ministry zdravotnictví obou stran.

☒ Příjezdová cesta

Přestože je obraz města postupně vylepšován prostřednictvím investic do budování silničního spojení, náměstí či sportovišť, mnoho místních obyvatel dlouhodobě shledává problém v nečinnosti vedení města v ohledu příjezdové cesty do Aše směrem z Chebu, kde se návštěvníkům prakticky ihned po vjezdu do města naskýtá pohled na poškozené domy a další nevzhledné nemovitosti, jež jsou částečně vybydlené a zčásti osídlené sociálně slabšími obyvateli.

Obyvateli zmíněná nečinnost města, která se podílí na utváření nepříliš pozitivního prvního dojmu při návštěvě města, však neplyne z nezájmu jeho vedení v tomto ohledu, nýbrž ze současné legislativy, jež městu neumožňuje podniknout příslušné kroky k nápravě. Nemovitosti jsou totiž v soukromém vlastnictví, přičemž jejich stav se odvíjí čistě od vlastních rozhodnutí majitelů - vedení města nepodléhá navíc ani stavební úřad, jenž je orgánem státní správy v podobě ministerstva pro místní rozvoj. Zmíněné důvody jsou vysvětlením zdánlivé nečinnosti města v ohledu opravy, k jejímuž nařízení nemá vedení ze zákona právo. Situaci by pravděpodobně nezlepšil ani možný příkaz k zabezpečení proti vniknutí, který majitelé v mnoha podobných případech řeší prostým oplocením objektu. V současné době dochází po dlouhém období nečinnosti k pozvolné rekonstrukci nemovitostí, o jejíž dotování majitelé požádali v rámci vybudování bytů pro sociálně slabé – otázkou však zůstává, zda opravení těchto budov přinese dlouhodobé zlepšení v ohledu nevhlednosti příjezdové cesty do Aše. Podobný problém má město totiž i v rámci příjezdu směrem z Bad Elsteru, na jehož cestě se nacházejí vzhledově nepříliš atraktivní prostory bývalé vietnamské tržnice.

□ Přístup státu

Přístup českého státu nejen k rovině podnikání označila za problém velká část zástupců místních forem podnikání, přičemž někteří z nich jej považují za ten vůbec nejvýraznější. Státní moc dle nich už po mnoho let nevytváří vhodné podmínky pro podnikatelskou sféru, již dlouhodobě sužuje především řada omezení vyplývající z nových zákonů a stále větší požadavky v ohledu byrokracie. Dle mnohých již tak nepříliš příznivou situaci ještě více komplikuje řada nařízení Evropské unie, jejíž zákony bývají často bez větší uvážlivosti implementovány na území České republiky, která se dle těch nejvíce skeptických respondentů nachází nejen v oblasti podnikání již v nereformovatelném stavu.

Přestože problém v podobě přístupu vedení státu byl ze strany podnikatelských subjektů zmiňován opakovaně, je v tomto výčtu zmíněn pouze pro úplnost, neb jde o složitější problematiku týkající se celé České republiky, nikoliv čistě ašské oblasti, na níž je tato bakalářská práce zaměřena.

5 / Závěr

Po předchozích kapitolách, které nabídly bližší pohled na vývoj Ašska v ohledu podnikání od úplných počátků až po jeho současnost, se tato bakalářská práce dostala až ke své závěrečné části, jež se kromě shrnutí získaných poznatků bude zabírat otázkou možného vyvíjení ašského regionu v budoucnu.

Jak již bylo řečeno v úvodu, hlavním cílem práce byla identifikace a analýza klíčových aspektů ovlivňujících jak rovinu podnikání, tak situaci celého Ašska, jemuž by měla posloužit jako určitá forma zpětné vazby – nikoliv v podobě univerzálního řešení všech místních problematických aspektů, ale coby prvek zprostředkování komunikace mezi jednotlivými stranami v podobě podnikatelských subjektů, vedení města a místních obyvatel. Právě zapojení všech zainteresovaných stran v ohledu města Aše vedlo k důkladnému rozboru problematiky, díky němuž se nejenže podařilo splnit primární cíl práce, ale též vysledovat celou řadu zajímavých poznatků a návrhů, jejichž souhrnu a vyhodnocení se věnují následující řádky.

Čtvrtá kapitola této bakalářské práce nabídla pohled na současnou situaci Ašska prostřednictvím přehledu silných a slabých stránek sestaveného na základě názorů výše zmíněných stran – vzhledem ke skutečnosti, že seznam negativ a nedostatků nad pozitivními stránkami výrazně převažoval, nabízí se otázka, jak jednotlivé problémy řešit. Díky podrobné analýze problematiky se podařilo zjistit, že možnou odpověď v sobě skrývají právě silné stránky.

Ačkoliv se to na první pohled nemusí zdát, právě řádné využití ekonomického potenciálu, se kterým jsou zmíněné kladné stránky a přednosti ašského regionu spojeny, by mohlo výrazně přispět k odstranění hned několika místních problémů. V současnosti patří mezi poměrně často řešené otázky směr budoucího vývoje města – část obyvatel poměrně striktně zastává názor, že by mělo jít o rozvoj v oblasti průmyslu, druhá část vidí budoucnost města čistě v orientaci na služby a turistický ruch. Který ze směrů by tak vedení města mělo pro budoucí orientaci města vybrat? Ten první – v kombinaci s tím druhým.

Město Aš má totiž dlouhodobé předpoklady pro vydání se oběma směry – mnozí by mohli namítnout, že vybudování vhodných podmínek pro oba přístupy by bylo značně

nákladné a je tak do budoucna nereálné. Pokud by mělo dojít k jejich vytváření od úplného začátku, bylo by tomu skutečně tak. Málokdo si však uvědomuje, že zázemí a část prostředků je již dlouhodobě připraveno, avšak dosud z ekonomického hlediska nevyužito. Příkladem může být např. zmíněná přednost v podobě strategicky výhodné polohy, díky níž město patří mezi ty vůbec nejlépe napojená česká města na evropskou dálniční síť – tento trumf, který dosud nebyl zobchodován, výrazně nahrává rozvoji průmyslu, čehož by do budoucna ráda využila společnost Accolade díky vybudování průmyslové zóny. Mnozí zůstávají v ohledu průmyslové orientace skeptičtí na základě názoru, že Aš o své dominantní postavení na poli textilní produkce definitivně přišla a byť jen přiblížení se původnímu významu místního průmyslu je utopické – přestože se toto tvrzení může zakládat na pravdě, nic nebrání tomu, aby vznik průmyslové zóny ve spojení s příchodem nových investorů pomohl rozvíjet význam města díky zaměstnání až stovky pracovníků a to nejen těch místních, ale též těch mimo Ašsko bydlicích – díky nabídce též odborných prací by navíc mohlo dojít ke zvýšení výskytu kvalifikovaných pracovních sil. Vzhledem ke skutečnosti, že její místní zastoupení je mnohdy klíčovým prvkem v rozhodování o příchodu potenciálních investorů, je zapotřebí její výskyt mezi obyvateli Ašska zvýšit - dlouhodobý nedostatek kvalifikované pracovní síly v lokální oblasti je zapříčiněn situací středního školství, které ve své současné formě nenabízí prakticky žádné studijní programy technického charakteru. Úsilí vedení města v jednáních s Judr. Václavem Sloupem, radním Karlovarského kraje pro oblast školství, by tak kromě primárního úkolu v podobě udržení ašského gymnázia též mělo směřovat k rozšíření technicky zaměřených studijních oborů. Alternativou pro zlepšení kvalifikovanosti pracovních sil by též mohlo být výraznější zapojení do programu učňovského školství, který již několik firem formou vlastních speciálních praktických školení nabízí. Zvýšením kvalifikace pracovníků by rovněž došlo k vytvoření a obsazení odborných pracovních pozic, díky nimž by na základě lepšího finančního ohodnocení též vzrostla koupěschopnost místního obyvatelstva, která je nezbytným prvkem pro udržení současných, ale i vznik novým forem podnikání. Jejich rozvoj je především nutný v oblasti kulturního vyžití, jejíž úroveň je nízká již z dlouhodobého hlediska. Částečné zlepšení situace by mělo přinést oficiální otevření revitalizovaných Sadů Mírů, většina obyvatel svou pozornost upíná k chystanému projektu multifunkčního kulturního centra Aritma – jeho dokončení však není plánováno dřív

než v roce 2014, a tak nezbyvá než dočasně chybějící možnost kulturního vyžití hledat jinde. V tomto ohledu však místní občany především v rámci večerního programu výrazně limituje městská vyhláška, jež omezuje provozní dobu pohostinských podniků. Vzhledem ke skutečnosti, že ve městě došlo ve večerních hodinách ke snížení jak projevů vandalismu, tak rušení nočního klidu (čímž v podstatě zanikly oficiální důvody její existence), by vedení města mělo zvážit ukončení platnosti této omezující vyhlášky, jež i přes původní koncepci dočasného řešení ve městě striktně platí dále i po téměř roce a půl. Pokud by vedení zrušení tohoto nařízení odmítalo z důvodů obav z opětovného vzrůstu protiprávných činností, mohl by situaci v tomto ohledu pomoci vyřešit kompromis v podobě alternativního přístupu k vyhlášce, jež by neukládala povinnost k ukončení provozní doby globálně, ale místně – a to na základě např. bodového systému, který by výrazněji pomohl k vymezení konkrétních problematických lokací, na jejichž území by mohlo dojít k výraznějšímu výskytu policejních hlídek. Policie ČR je na území Ašska zastoupena necelou třicítkou policistů, Městskou policii pak tvoří tým osmi příslušníků. Vzhledem k současné situaci by tak vedení města mělo zvážit rozšíření současného stavu – možnost přijetí dalších policistů potvrdil i sám starosta, který však rovněž zmínil finanční ohled tohoto kroku, který by pro město představoval buď omezení některých výdajů či získání chybějících peněz jiným způsobem (např. zvýšením daně z nemovitosti, zdražením služeb likvidace a třídění odpadů či snížením finanční podpory organizacím na činnost a granty). Vzhledem ke skutečnosti, že sami obyvatelé Aše považují zvýšenou kriminální činnost za jeden z nejméně výraznějších problémů města, měla by jejich bezpečnost představovat primární cíl pro zástupce místního vedení. Je samozřejmě nezbytné si uvědomit, že činnost a úsilí policie jsou v mnoha případech svazovány platnými zákony, kvůli nimž se pachatelé protiprávných činů často po krátké době objevují na svobodě, kde se opět věnují trestné činnosti – díky posílení hlídek plynoucího z rozšíření policejního sboru by však mohlo dojít k výraznější prevenci v rámci potenciálních trestných činů. Právě bezpečnost města představuje jeden z důležitých prvků pro možný rozvoj v oblasti turistického ruchu, který pro oblast Ašska vedle průmyslové činnosti představuje další potenciální zaměření. Skeptici namítají, že město bez výrazných historických staveb a významných památek nemůže získat větší zájem turistů – je zřejmé, že Aš (v současném stavu) nemůže konkurovat vyhledávaným turistickým destinacím, ale s přihlédnutím

k možnému budoucímu vývoji nelze jednoznačně tvrdit, že se nezařadí po jejich bok – je to opět právě výhodná poloha, která podporuje možnou orientaci na služby. Umístění mezi trojicí lázeňských měst (Bad Brambach, Bad Elster a Františkovy Lázně) a obklopení turisticky zajímavým okolím (Trojmezí, nejzápadnější bod ČR, první evangelický kostel v Rakousko-Uhersku, řada cyklostezek ad.) tak přímo láká k nejrůznějším výletům, na něž by návštěvníci vyráželi z Aše coby záchytného místa, které by nabízelo jak kvalitní ubytovací a gastronomické služby, tak možnost kulturního a sportovního vyžití jak pro mladé návštěvníky, tak pro seniory.

Tato bakalářská práce, jež na svých předcházejících stranách nabídla komplexní pohled na vývoj podniků a podnikání v rámci regionálního rozvoje Ašska, tímto posledním odstavcem již končí, příběh ašské oblasti nejen v podnikatelské rovině však bude pokračovat i nadále. V tuto chvíli není jisté, jakým směrem kroky v ohledu jejího budoucího vývoje povedou – podrobná analýza problematiky však díky vyčlenění celého řetězce návrhů naznačila, kudy by kroky v rámci možného rozvoje nejen ekonomické oblasti vést mohly.

6 / Seznam obrázků

Obrázek č. 1 – Poloha města Aše v rámci Karlovarského kraje

7 / Seznam použitých symbolů a zkratek

ad.	a další
a. s.	akciová společnost
ČR	Česká republika
např.	například
n. p.	národní podnik
resp.	respektive
s. r. o.	společnost s ručením omezeným
SPAM	Sdružení přátel ašského mlíře
tzv.	takzvaný

8 / Seznam použité literatury

Knižní zdroje

- [1] BERAN, Petr, VÍT, Jaroslav. *Historie a současnost podnikání na Chebsku a Ašsku*. 1. vyd. Žehušice: Městské knihy, 2006, 143 s. Historie a současnost podnikání v regionech ČR. ISBN 80-866-9938-2.
- [2] DAVID, Petr, SOUKUP Vladimír a kol. *Chebsko a Ašsko*. 2. vyd. Praha: S, 1999. ISBN 80-860-5044-0.
- [3] KOLEKTIV AUTORŮ. *Aš v zrcadle času*. Aš: MěÚ Aš, 2005, 88 s., ISBN neuvedeno.
- [4] VÍT, Jaroslav. *Ašsko: historicko-turistický průvodce = Landkreis Asch: historisch-touristischer Führer*. 2. vyd. V Domažlicích: Nakladatelství Českého lesa, 2000, 208 s. Historicko-turistický průvodce. ISBN 80-861-2519-X.

Elektronické zdroje

- [5] Zastupitelstvo města Aše: Struktura MěÚ: Město Aš [online]. 2012 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z www: <http://muas.cz/zastupitelstvo-mesta-ase/os-1003/p1=3166>
- [6] Město lidem [online]. 2013 [cit. 2013-03-21]. Dostupné z www: <https://www.facebook.com/groups/221555944575216>
- [7] Počet obyvatel - stav k 1. 1. 2012 | ČSÚ v Karlových Varech [online]. 2012 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z www: http://www.czso.cz/xk/redakce.nsf/i/pocet_obyvatel_stav_k_1_1_2012
- [8] Video - MVTV - internetová televize pro Ašsko [online]. 2012 [cit. 2013-03-21]. Dostupné z www: <http://www.mvtv.cz/video/339-o-skolstvi-na-assku-s-vaclavem-sloupem>
- [9] www.assko.cz - Nejzápadnější bod Česka [online]. 2011 [cit. 2013-04-02]. Dostupné z www: <http://www.assko.cz/index.php?page=nejzapadnejsi-bod-ceska>

9 / Seznam příloh

Příloha A – Dotazník – zástupci podnikatelských subjektů

Příloha A – Dotazník – zástupci podnikatelských subjektů

Podniky a podnikání v rámci regionálního rozvoje Ašska

Oficiální jméno firmy:

Vedoucí/jednatel:

Datum založení:

Právní forma:

Sídlo:

Počet zaměstnanců:

Oblast působnosti:

Předmět podnikání, zaměření a cíle:

Silné stránky:

Slabé stránky:

Historie a vývoj v jednotlivých letech (co firmu ovlivnilo a jak):

Současná situace a budoucnost (podnikání) na Ašsku:

Silné a slabé stránky (podnikání) na Ašsku:

Abstrakt

RIEGER, Rostislav, *Vývoj podniků a podnikání v regionálním rozvoji Ašska*.
Bakalářská práce. Cheb: Fakulta ekonomická ZČU v Plzni, 54 s., 2013

Klíčová slova: vývoj, podnik, podnikání, výzkum, zhodnocení, návrh, řešení

Hlavním tématem bakalářské práce je vývoj podniků a podnikání v rámci regionálního rozvoje Ašska se zaměřením na identifikaci a analýzu klíčových aspektů ovlivňujících situaci ašské oblasti. Ve své první kapitole nabízí práce úvodní seznámení s problematikou prostřednictvím základních informací o Ašsku, následující části jsou pak zaměřené na vývoj podnikání od úplných počátků až po současnost, na niž se blíže zaměřuje část třetí prostřednictvím zapojení místních zástupců podnikatelských subjektů. Následující kapitola pak vyhodnocuje získané údaje rozšířené o názory vedení města a místních obyvatel a sestavuje seznam silných a slabých stránek místní oblasti. Závěrečná část pak nabízí celkové shrnutí situace a formulaci návrhů pro možný budoucí vývoj.

Abstract

RIEGER, Rostislav. *The conduct of business within the regional development of Aš and its outskirts*. Bachelor thesis. Cheb: Faculty of Economics ZČU in Pilsen, 54 p., 2013

Key words: development, firm, business, research, evaluation, suggestion, solution

The main topic of this Bachelor thesis is the conduct of business within the regional development of Aš and its outskirts with the objective of identification and analysis of all aspects of the question. Basic information about the region of Aš is included in the first chapter as a lead-in, the following part is concentrated on the historical development of local business and is later followed by its current state in the third part associated with the local firms and entrepreneurs. The following chapter is focused on the evaluation the data given by both them and also local government including local inhabitants – the strengths and weaknesses of the region are then listed according to the results. The final chapter offers the final summary and suggestions for a future solution.